

novice

Glasilo Socialistične
zveze delovnega ljud-
stva občin
Kočevje in Ribnica

Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje
Urejuje uredniški odbor. Odgovorni
urednik France Grivec. Uredništvo in
uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/a. Te-
lefon uprave in uredništva 389. Letna
naročnina 800 din, polletna 400 din in
jo je treba plačati vnaprej. Za ino-
zemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške
dolarje. Tekoči račun 600-27-1-265 pri
NB podružnica Kočevje

Leto VIII. - št. 34

KOČEVJE, 16. avgusta 1963

Cena 20 din

Prostori za skopske otroke

Pričakovati je, da bomo tudi v kočevsko in ribniško občino dobili otroke iz ponesrečenega Skopja, zlasti še zato, ker je potrebno do septembra izprazniti internate, v katere se bodo vrnili šolarji. Zato je to privedlo štab pri okrajni skupščini, da že sedaj dobi točen popis razpoložljivih prostorov, ki bi lahko sprejeli otroke. V ta namen so najbolj primerni neizkoriščeni internati, nepopolno zasedene šole, počitniški domovi in vsi drugi prostori, ki bi bili po mnenju občinskih komisij sposobni nuditi ponesrečencem iz Skopja topel dom.

Štab za pomoč ponesrečenemu Skopju pri občinski skupščini Ribnica je poslal okrajnemu štabu popis prostih prostorov, ki bi prišli v poštev za sprejem evakuirancev iz Skopja. Tako bi lahko sprejeli v otroškem okrevališču v Ortneku približno 80 do 90 otrok, mater z otroki pa bi lahko sprejeli 30 do 35. Objekt starega ortneškega gradu ima 9 spalnic, od tega tri večje sobe, ki bi jih lahko uporabili za učilnice. V teh sobah je nameščenih približno 80 postelj. Tudi sanitarije v prostorih so dobre, objekt ima električno in vodovodno napeljavo. Najbližji zdravstveni dom je v Ribnici. Zadovoljiva je tudi oskrba s hrano. V kuhinji pa je možno kuhati in pripraviti približno 100 obrokov.

V primeru nameščanja otrok bi morala okrajna komisija opremiti

dve učilnici s šolskim pohištvom in priskrbeti dodatne odeje za zimo in posteljno perilo. Objekt je zelo primeren za sprejem evakuirancev iz Makedonije. Otežkočena je le preskrba z vodo, ki ni najboljša in bi jo bilo potrebno filtrirati.

Dom na Travnji gori bi lahko sprejel približno 60 otrok, oziroma 12 mater z enim otrokom. Ima tri večje sobe, sob za spalnice pa 6. Od teh sob bi prišla v poštev za učilnico le večja soba v pritličju. Skupna kapaciteta postelj v domu je 26 postelj ter 60

skupnih ležišč. V kuhinji je možno pripraviti približno 100 do 120 obrokov dnevno. Dobro je pre-skrbljen dom tudi z vodo. Najbližji zdravstveni dom je v Sodražici. Z živili pa se dom oskrbuje iz Sodražice in Ribnice.

Turistični objekt na Travnji gori je z ozirom na navedeno primeren predvsem za bivanje v letni sezoni, pozimi pa je otežkočen prevoz zaradi snega.

Možna pa bi bila tudi namestitvev skopskih otrok v osnovni šoli v Sodražici. Ta objekt ima sodobno urejene kletne prostore, ki pa nimajo pohištva. V teh prostorih bi lahko namestili približno 50 otrok, ki bi se lahko posluževali učilnic v isti stavbi. Kuhinja je predvidena, ni pa opremljena.

Prostori so z ozirom na urejenost primerni in lepi, nimajo pa nameščenega inventarja.

Kam se bo preselilo Pletiljstvo?

Zavod za zaposlitev invalidov - »Pletiljstvo« - ima svoje prostore raztrešene po vsem Kočevju. Tako ima del prostorov za kavarno (v nekdanjem muzeju), za cerkvijo ima dva prostora, prodajalno na vogalu proti Gaju in dva prostora na Roški cesti, kjer je KGP začelo graditi novo klavnico in bodo morali te prostore izprazniti. Ta razbitost otežkoča proizvodnjo, zraven tega pa so ti prostori slabi. O tem, kam bi preselili Pletiljstvo, so na upravi zavoda že mnogo razpravljali, toda do sedaj se ni stanje nič izboljšalo. Prav zaradi graditve nove klavnice se zopet odpira vprašanje:

V OBRATU PLETILJSTVA

kam preseliti obrate Pletiljstva? Obrat Pletiljstva na Roški cesti že sedaj ovira gradnjo, zato je nujno, da se čimprej reši to vprašanje. Da bi ustavili obrat je nemogoče, ker je v njem v dveh izmenah zaposlenih preko sedemdeset deklet.

S preselitvijo muzeja iz nekdanjega dijaškega internata v Seškov dom pa bi se dalo tudi vprašanje prostorov za Pletiljstvo ugodno rešiti. Tako bi bila rešena preselitev obrata na Roški cesti, kakor tudi razdrobljenost obratov po vsem mestu.

Za delovno mesto se je treba izobraževati

Skoraj na slehernem sestanku, na katerem organi samoupravljanja razpravljajo in sklepajo o delu svoje delovne organizacije, se ustavijo pred vprašanjem: če bi imeli kader, pa bi šlo! S krediti, ki jih družbena skupnost daje in z lastnimi sredstvi si vsa podjetja prizadevajo modernizirati svoje obrate, gradijo nove tovarne, in ko je vse nared, se pa vprašajo, kje dobiti večje ljudi, ki bi vsa ta delovna sredstva spravili v najugodnejši tek. Na manj zahtevna delovna mesta kmalu namestijo delavce, težave pa nastajajo, kje dobiti strokovnjake za zelo zahtevna delovna mesta.

Ta težava se ne pojavlja samo pri nanovo uvedenih delovnih mestih, temveč ni nič manjša pri podjetjih, kjer je proizvodnja že utečena. V večjih delovnih organizacijah kočevske občine so s pred kratkim izvedeno anketo ugotovili, da je večina delovnih mest zasedena z ljudmi, ki zanje nimajo predpisane kvalifikacije ali šolske izobrazbe. Prav gotovo je, da si je večji del teh med samim delom pridobil precejšnje znanje, da lahko opravljajo delovne obveznosti. Nesmotno bi bilo zahtevati od teh, da delovna mesta zapustijo in na njihovo mesto zaposlijo samo tiste, ki imajo predpisano izobrazbo. To tudi ni izvedljivo, ker močno primanjkuje izobraženih in sposobnih kadrov. Delovne organizacije in vsa družbena skupnost pa tudi ne morejo v prihodnje dovoljevati, da bo nekdo do upokojitve na delovnem mestu, za katerega nima pogojev.

Ne gre zgolj za formalnost, da ima nekdo šolsko ali kako drugače pridobljeno formalno znanje. Izkušnje nam zgovorno govorijo, da se lahko marsikdo v delovnem procesu priuči zahtevanemu delu, vendar ker le-ta nima dovolj splošne izobrazbe in ne pozna znanstveno-teoretične izkušnje, ki jih daje šola, obstane pri priučnem znanju in ni sposoben proces dela razvijati naprej.

Nihče ni proti delovnim ljudem, ki iz raznih vzrokov povojne graditve niso mogli opraviti potrebnih šol. Vse pravice pa ima delovna organizacija in družbena skupnost, da od njih zahteva, da po svojih močeh in ob gmotni podpori podjetij končajo šolanje v oddelkih večernih šol, z dopisnim šolanjem ali kako drugače. Tisti, ki pa bi se poleg rednega dela ne mogli izobraževati za delovno mesto, ki ga zaseda, pa mora biti pripravljen, da ga bo prepustil za to izobraženemu.

Ribnica asfaltirana

S tem, da je asfaltna baza za asfaltiranje kočevske ceste v Ribnici, so dani pogoji, da v Ribnici asfaltirajo vse doslej prašne pločnike in ceste. In teh je precej, saj je bila doslej tlakovana le glavna cesta. Predvsem bodo asfaltirali tiste ceste, ki imajo urejeno kanalizacijo in pločnike, to se pravi vse, razen poti ob Bistrici, kjer bo treba še razširiti most in povežati cesto s kolodvorsko. Za to bo treba tudi odstraniti hišico ob tej cesti.

Doslej so asfaltirali že pločnike od postaje do banke, pred zadružnim domom in pločnik nasproti L.M. Kjer so pločniki širši od asfaltnega traku, bodo še uredili zelenice oziroma posadili drevje.

Razen tega želijo nekateri krajevni odbori po vaseh, da bi tudi skozi njihova naselja asfaltirali poti (Bukovica, Sajevec, Hrovača), za kar že sami zbirajo potrebna sredstva.

Ker je cesta skozi Dolenjo vas skrajno izrabljena, jo bodo tudi asfaltirali. To predvsem želijo vaščani, ker gre nova cesta za vasjo, cesta skozi vas pa bi bila tako iz leta v leto slabša.

„Vrni se zdrav z dela“

Z Vinkom Muhičem, inšpektorjem za delo pri občinski skupščini, sem se zadržal v daljšem razgovoru o organizaciji HTV službe po podjetjih in ustanovah ter o drugih pomanjkljivostih, ki se pojavljajo v zvezi z njo:

»Največ nesreč je v lesni industriji in to predvsem na obratu lesnega kombinata Inles v Kočevju. Vzrok temu je premajhen nadzor vodij oddelkov, prevelika natrpanost prostorov ter pomanjkljiva zaščitenost ali sploh nezščitenost strojev. Mnogo pripomorejo k nesrečam tudi sami delavci, med katerimi so mnogi zelo slabo poučeni o varnosti pri delu. V tem obratu je bilo več primerov, da so ženske izgubile pri delu zaradi nezavarovanih strojev celo prste. Veliko je tudi primerov, ko dajo nepriučene, nekvalificirane delavce k strojem.

Zelo slabo je tudi stanje lakirnice, ki ogroža zaradi morebitne eksplozije ali požara varnost delavcev in okolice. Podjetje se trudi, da bi te pomanjkljivosti popravilo, vendar gre to zelo počasi. Če ne bo to urejeno v enem letu, bo inšpekcija za delo pri občinski skupščini prisiljena zapreti obrat. Tudi drugi obrati so slabo urejeni. Zaga je v zimskem času brez ogrevanja, v njej pa so močni prepihi. Zaradi tega je bilo že več nesreč. Naj navedem samo primer ženske, ki je delala na podmizni krožni žagi. Pri delu je prišla v dotik z žaganim listom in si tako odrezala prste na desni roki. Zeblo jo je tako močno, da za nesrečo sploh ni vedela. Več je tudi primerov, da ženske delajo pri težkih delih ter nevarnih strojih...

Bolje je v obratu istega podjetja v Ribnici. Prostori so dobro

urejeni glede zračenja, ogrevanja in prostornine. Pri pregledu pa sem ugotovil, da so stekla na nekaterih oknih enojna. To je neprimerno in bo podjetje moralo nadomestiti enojna stekla z dvojnimi. V obratu so tudi pomanjkljivosti v tehnični zaščiti strojev, predvsem namiznih krožnih zag.

V novih prostorih vezanih vrat pa sem ugotovil, da so delavci delali pod zelo slabimi pogoji. V delovnem prostoru ni bilo svežega zraka; ta je bil napolnjen s hlapi od lepljenja furnirskih plošč. To pomanjkljivost je podjetje delno odpravilo s tem, da je povečalo površino sesalne naprave.

Prostori v obratu vezanih vrat so tudi polni lesa. Prav bi bilo, da bi poskrbeli za takojšen privoz lesa in odvoz izdelkov.

Tudi ostali obrati podjetja Inles v Podpreski, Loškem potoku in Sodražici niso najboljše urejeni za varnost pri delu. Ugotovil pa sem tudi, da podjetje sedaj že odpravlja večje pomanjkljivosti.

Problem so tudi nekatere žage venecijanke, ki spadajo pod to podjetje. Zlasti so slabo urejena klišča teh žag. Podjetje bi moralo pred začetkom del na teh žagah po predpisih urediti prostor.

Sicer pa je varnostna služba v tem podjetju dobro urejena. Imajo tehnika za HTV službo, ki si precej prizadeva za varnost pri delu, vso podporo pa ima tudi pri vodilnih uslužbencih. Varnostnega tehnika imajo tudi na obratu v Kočevju in v Ribnici, tako sem prepričan, da bo tudi to kmalu urejeno.

Na splošno se ugotavlja, da je število nesreč na območju občine Kočevje padlo in da je tudi večje zanimanje vodilnih uslužbencev za varnost pri delu, to pa zaradi tega, ker mora podjetje nositi vse stroške zdravljenja do meseca dni. Gospodarske organizacije so prejele od inšpekcije dela tudi ureditvene odločbe.

Občinska HTV komisija je sklenila, da se uvede tudi testiranje vodilnih kadrov gospodarskih organizacij z namenom, da se ugo-

Odslej bo tudi pot proti Rudniku lepša in prijetnejša...

ASFALTIRANI PLOČNIKI PROTI RUDNIKU: Iz skupnih sredstev, ki jih je dobila oocimska skupščina Kočevje od kočevskih podjetij, bodo asfaltirali tudi 1000 m pločnika na desni strani Roške ceste. Prav tako bodo asfaltirali pred novim naseljem 80 m pločnika. Ta dela bodo stala

približno 4 milijone din, dokončana bodo do 15. septembra, asfaltiranje pa bo izvedla asfaltna baza Slovenija-ceste. Asfaltirali bodo tudi nove priključke proti novemu naselju in proti strojnemu obratu ter prostor pri mlekar- ni KGP. investitor priključkov poti je Rudnik.

tovi njihovo znanje HTV predpisov. Po testiranju pa bomo izdali odločbe za obvezno pridobitev znanja HTV. S tem testiranjem bodo vodilni kadri zainteresirani za HTV službo, pridobili si bodo določeno znanje, hkrati pa bo tudi nesreč manj.

Precej nezgod je še v gozdarstvu, čeprav so se v nekaterih gozdnih obratih zmanjšale za 50%.

Podjetje Inkop je začelo izdelovati gugalne naprave za izvoz; ker ni imelo za to primernih prostorov, so se vselili v nekdanje prostore mizarske delavnice na Ljubljanski cesti, ki pa niso primerni. Tu lahko nastopi požar ali eksplozirajo laki in barva.

Problematični so tudi obrati Pletiljstva (zavod za zaposlovanje invalidov). V zavodu je zaposlenih 145 delavcev, od tega 125 žensk. Do 18 let star. je v zavodu 50 deklet in dva fanta. Prostori so zelo slabi, neprimerno urejeni. Prostori Pletiljstva v starem muzeju so pomanjkljivo razsvetljeni. Električne napeljave so slabe, nekateri stroji niso zaščiteni z ničlovodnikom in so delavci izpostavljeni morebitnim udarom električnega toka. V bivši veterinarski postaji, kjer ima Pletiljstvo tudi svoj obrat, smrdi po amoniaku, stropni omet je odstopil, v deževnem vremenu pa tudi zateka. Tu-

di tu je slaba razsvetljava.

Tudi mizarska delavnica zavoda v Strugah ima neprimerne prostore, stroji so nezaščiteni, za lakirnico uporabljajo stanovanjske sobe, stole lakirajo z nitrolakom v hodniku privatne stranke, ki ima takoj ob vhodu kuhinjo. Če ne bo zavod čimprej adaptiral sedanje prostore ali se preselil v nove, bo inšpekcija prisiljena z odločbo ustaviti delo v neodgovarjajočih prostorih. Zavod tudi ni prijavil pričetek del v delovnih prostorih, kot bi to moral storiti.

Takih in podobnih prekrškov je več tudi pri drugih gospodarskih organizacijah, zaradi česar bo inšpekcija dela pri občinski skupščini Kočevje uvedla upravni kazenski postopek, v kolikor se stanje ne bi popravilo.

M. M.

Razrez lesa

Interesenti za razrez lesa v ribniški komuni bodo morali odslej oddajati prošnje za razrez lesa kmetijski zadrugi, ker ima le-ta tudi najboljši pregled nad sečnjo lesa in pozna tudi potrebe domače lesne industrije po hlodovini. Po proučitvi vloge odda KZ le-to posebni komisiji pri občinski skupščini, ki nato izda ustrezno dovoljenje.

OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU — OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU

POLOŽAJ V PORUŠENEM SKOPJU se polagoma normalizira. Dvajset dni po potresu so že zasadili prve lopate na kraju, kjer bo zrasel del novega Skopja. V naselju montažnih zgradb, ki ga bodo delale mladinske delovne brigade, bo prostora za 12 tisoč Skopjancev. — Zvezni izvršni svet je 9. avgusta sprejel številne ukrepe za odstranitev posledic potresa. Tudi akcija za pomoč porušeni glavni mestu bratske Makedonije po vsej državi še ni ponehala, izdatna pomoč ponesrečenim prebivalcem pa prihaja še vedno tudi iz inozemstva.

ALŽIRSKI PREMIER BEN BELLA je po prihodu v Dakar 5. avgusta izjavil, da se bo udeležil prihodnjega zasedanja Generalne skupščine OZN. Izrazil je upanje, da se bo tega zasedanja udeležilo tudi veliko voditeljev drugih afriških držav. Srečanje afriških državnikov bo pomemben afriški »vrh«.

OKOLI 500 OFICIRJEV IN VO-

JAKOV, ki so živeli v izgnanstvu v Dominikanski republiki, je 5. avgusta vdrlo v Haiti in zavze- lo nekaj obmejnih mest. Vodja napadalcev je general Leon Cantave, nekdanji načelnik generalnega štaba haitijske vojske. Pravijo, da so napad že uspešno odbili.

AMERIŠKI KMETIJSKI MINISTER Orville Freeman je po obisku v Romuniji in Bolgariji prispel v Jugoslavijo z namenom, da bi izmenjal mnenja in gledišča o kmetijstvu. 9. avgusta je tudi obiskal Skopje. — V nedeljo dopoldan je sprejel na Brdu pri Kranju ministra Freemana in njegovo soprogo predsednik Tito. Nato je odpotoval v Dubrovnik, pred tem pa je imel tiskovno konferenco, kjer je povedal, da je obvestil predsednika Tita, da je dobil pooblastilo, ponuditi Jugoslaviji dodatna finančna sredstva 50 milijonov dolarjev za olajšanje posledic skopske tragedije.

BRITANSKI PREMIER Harold Macmillan je konec prejšnjega tedna obiskal Finsko. Z njim je bil tudi zunanji minister lord Home. Britanski premier je poudaril velik pomen moskovskega sporazuma o prenehanju atomskih poskusov.

GVINEJA JE PRETRGALA vse diplomatske, trgovinske, kulturne in politične stike s Portugalsko in Južnoafriško republiko. Ostra reakcija proti kolonialni in rasistični politiki teh dveh držav.

AMERIŠKI SENAT RAZPRAV-LJA o moskovskem sporazumu. V začetku je kazalo, da bo Kennedyju in zunanjem ministru Rusku težko prepričati senat o nujnosti podpisa in ratifikaciji sporazuma (precej moreče vzdušje je tudi napravila ameriško podzemna atomska eksplozija kmalu po sporazumu) in da bosta težko dosegla potrebno dvotretjinsko večino. Toda že po dveh dneh zasedanja podarja ameriški tisk, da sta dr-

žavni sekretar za zunanje zadeve in obrambni minister McNamara uspeła prepričati senatorje o nujnosti podpisa sporazuma o delni prepovedi poskusov. Na ta način sta zagotovila potrebno večino za ratifikacijo trojnega sporazuma. — Danes bo razpravljala tudi nemška vlada o tem vprašanju. Poznavalci menijo, da bo tudi Bundesstag izrekel svoj »da«. Na daljnem Vzhodu pa Kitajci še vedno bljujejo ogenj in žveplo na Moskvo, češ da je s sporazumom izdala cilje socialističnega sveta in predala socialistične dežele kapitalistom. Pa tudi Pariz še vedno vztraja pri svoji atomski bombi in pravi, da bo nadaljeval s poskusi. Vsekakor kaplja polna v čašo miru...

INDUSTRIJSKA PROIZVOD-NJA v Jugoslaviji je bila v sedmih mesecih letos večja za 15% v primerjavi z istim obdobjem lani. Kar smo izgubili v prvih mesecih, smo v glavnem nadomestili v naslednjih mesecih.

oktober 1943 KOČEVSKI ZBOR oktober 1963

Razvoj ljudske oblasti v NOB

Delegacija predstavnštva Jugoslavije AVNOJ s predsednikom dr. Ivanom Ribarjem, delegacija Vrhovnega štaba NOV in POJ, major Jones kot predstavnik britanske imperialne vojske, delegacija CK KPJ, delegacija ZAVNOH, delegacija Glavnega štaba NOV in POJ in delegacija Glavnega štaba NOB in PO Slovenije.

Ko je odbila ura začetka prvega zasedanja Zbora odposlancev slovenskega naroda, je stopil pred zbrane odposlance predsednik Izvršnega odbora Osvobodilne fronte, slovenski pisatelj Josip Vidmar in z govorom, v katerem je najprej pozdravil navzoče odposlance in goste, nato pa na kratko orisal značaj in pomen Zbora odposlancev, v katerem je med drugim dejal:

»Kot vsebino nocojšnjega govora sem vam v prvih besedah označil razmišljanje o značaju tega Zbora, o njegovih nalogah in o njegovem pomenu. Zdi se mi potrebno opozoriti najprej na njegov poseben značaj, na nekatere njegove posebnosti, kjer bosta zaradi njih njegova naloga in pomen zelo jasno in ostro osvetljena. Poglejmo si tedaj te značilnosti našega Zbora.

Prva izmed njih je vsenarodnost. Ze ko sem vas pozdravljal, tovariši odposlanci, sem omenil ne le zastopnike bivše »Ljubljanske province«, temveč tudi predstavnike slovenskega ljudstva Primorske, Koroške, Gorenjske in Stajerske. Se nikdar v slovenski zgodovini niso bili na takem svobodnem ali osvobodilnobojnem zborovanju, ki ima hkrati deloma že tudi zakonodajen in državotvoren značaj, še nikdar niso bili na takem, politično tako pomembnem zborovanju zbrani odposlanci vseh slovenskih pokrajin. Zakaj v Avstriji smo bili razdeljeni na dežele, v Jugoslaviji pa nas je živela samo polovica Slovencev. Danes sredi bojne vihere, ki divja tudi preko našega ozemlja, je tukaj na osvobojenem ozemlju zbrano predstavnštvo slovenskega naroda brez ozira na vse nekdanje deželne in državne meje, da bo svobodno sklepalo o važnih in odločilnih zadevah slovenske sedanjosti in bodočnosti. Dejal sem in osvobojenem ozemlju, toda zavedajmo se, da zborujemo v Kočevju, ki je bilo dolgi 600 let nemški otok sredi slovenstva, ki je danes svobodno in naše, samo naše.

Ze samo dejstvo vsenarodnosti bi zadostovalo, da bi lahko upravičeno za zdaj in za vselej ta Zbor označili kot zgodovinski dogodek v zgodbah slovenskega naroda, toda tu je še druga značilnost našega Zbora, ki je ne smemo prezreti in ki potrjuje in poudarja njegovo zgodovinsko edinstvenost. Značilnost, ki jo imam v mislih, je njegova demokratičnost. Vsi vi dobro veste, kako ste bili izvoljeni, zato morate tudi vedeti, da slovenski narod ni še nikoli v svoji zgodovini tako neodvisno postavljati, volil svojih predstavnikov, kakor je izbral in izbral vas. Dokaz temu je splošna volilna pravica, ki je bila priznana slehernemu Slovencu od izpolnjenega 17. leta dalje, nadalje aktivna in pasivna volilna pravica žena, ki je bila uvedena za izvolitev tega Zbora in končno aktivna in pasivna volilna pravica naših borcev v naših partizanskih edinicah. Prvič v naši zgodovini so v slovenskem narodnem predstavnštvu navzoči in prisotni odposlanci vojske, ki jih je odposlala. Te in one ob tej priliki naknadno pozdravljam v naši sredi.

Ce vsa ta dejstva, ki predstavljajo v naši zgodovini tisto moč posebnosti našega Zbora, prav presodimo, ne moremo o njih pomenu in o Zboru samem izreči nič manj kakor to, da je ves njegov značaj tako svojevrsten in nov, da lahko gledamo nanj kot na pravi prelom v našem političnem življenju in kot določno znamenje naše nove, na zunaj svobodne in na znotraj resnično ljudske in demokratične dobe naše zgodovine. Zgodovinski je. Preverjen sem, da v temni začetek časov, o katerih je pel Prešeren: »Tje bomo našli pot, kjer nje sinovi si pristo voljo vero in postaviti«.

Josip Vidmar je v svojem nadaljnjem govoru orisal delo IOOF in NOB do kanitacije Italije. Na zaključku svojega govora je prebral še odlok IOOF o zasedanju Zbora odposlancev slovenskega naroda.

Zbor je potem izvolil delovno predsedstvo in zapisnikarje. Za delovnega predsednika Zbora je bil izvoljen Božidar Osolnik. Vsi predlogi so bili soglasno in z navdušenjem sprejeti. Viharno ploskanje odposlancev in gostov je zasedanje večkrat zadržalo po več minut, ker je bilo navdušenje vsesplošno.

Po viharjem ploskanju zasedanja posameznih članov delovnega predsedstva se je Zbor pomiril in na govorniški oder je stopil predsednik AVNOJ dr. Ivan Ribar. ki je v krajšem govoru pozdravil Zbor. Govor je sledilo dolgaotrajno ploskanje. Nato so pozdravili Zbor še ostali predstavniki in delegati glavnega štaba NOV in POJ, CK KPJ, ZAVNOH, NOV in POS, Ljudske fronte Srbije, Tonček Kovač kot najstarejši partizan, Mara Rupena v imenu SPZS in Stane Kavčič v imenu ZSM. Vse govornike je Zbor pozdravil z viharjem ploskanjem.

Po pozdravnih govorih je Zbor sprejel brzotrajne pozdrave voditeljem zavezniških držav, tovarišu Titu, AVNOJ, ZAVNOH in prebivalcem mesta Ljubljane, v katerem je bilo rečeno:

(Se nadaljuje)

Koledar

23. 8. 1935 — V Kragujevcu sklicano veliko antifašistično zborovanje (35.000 navzočih) proti vojni, za mir in za ljudsko fronto svobode, za zvezo delavcev in kmetov, za zvezo z ZSSR. Združena opozicija prepovedala zbor, na pobudo komunistov pa je zmagała politična linija KPJ.

20. 8. — 22. 9. 1936 — V Sloveniji splošna stavka tekstilnih delavcev v 57 podjetjih. Sodelovalo nad 8500 delavcev.

25. 8. 1937 — Milan Gorkić z odlokom KI odstranjen s položaja sekretarja CK KPJ. 7. 12. postane sekretar CK KPJ Josip Broz Tito.

16.—24. 8. 1938 — Drugi svetovni mladinski kongres za mir v New Yorku. Sodeluje tudi delegacija napredne mladine Jugoslavije. Objavljen »Newyorški pakt miru«, ki so ga podpisali predstavniki 54 držav.

23. 8. 1939 — V Moskvi podpisana pogodba o nenapadanju med Nemčijo in SZ.

25. 8. 1940 — I. pokrajinska konferenca KPJ za Hrvatsko, na kateri je sodeloval tudi Josip Broz. Udeležilo se je 64 delegatov.

19. 8. 1941 — Glavni štab NOPOJ objavil besedilo prisege borcev NOPOJ.

23.—24. 8. — Partizani zavzeli Dobo, Gračanico in Maglaj.

21. 8. — Na vzhodni fronti se je začela obkoljevalna bitka pri Kijevu; nemške čete zavzele Narvo.

25. 8. — Britansko-Sovjetske čete vkorakale v Iran.

20. 8. 1942 — Formiran 1. primorski bataljon »Simon Gregorčič«.

23. 8. — Začetek sovražnikove ofenzive proti partizanskim enotam v Sremu.

21. 8. — Nemške planinske čete zavzele vrh Elbrusa na Kavkazu.

22. 8. — Brazilijska napovedala vojno Nemčiji in Italiji.

17. 8. 1943 — Zavzet Donji Vakuf.

21. 8. — Formiran Turopoljsko-posavski PO.

25. 8. — Zavzeto Bugojno.

20. 8. — Vojvoda Spoletta, kralj NDH, se odpove prestolu.

23. 8. — Sovjeti zavzeli Harkov.

24. 8. — Italija razglasila Rim za odprto mesto. — Avgust 1943 — Razglašena neodvisnost Burne.

21. 8. 1944 — Prva proletarska divizija prekoračila Lim in zavzela Priboj.

25. 8. — Formirana 41. divizija NOVJ.

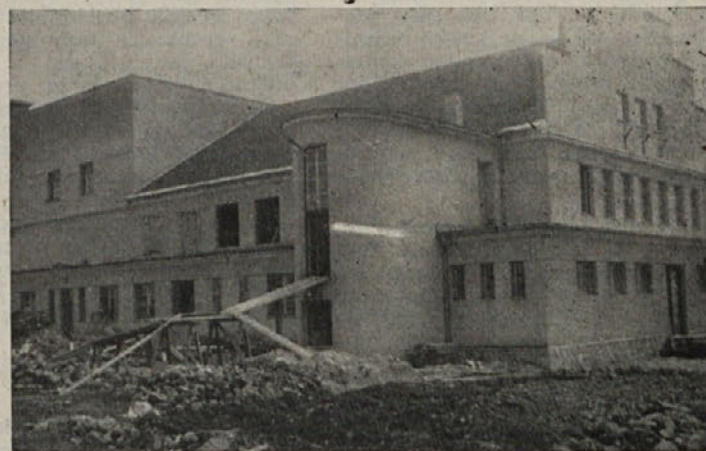
23. 8. — V Romuniji dal kralj zajeti maršala Antonescuja, zaprosil zaveznike za premirje in pretrgal z Nemčijo stike. 25. 8. — Bolgarska vlada zaprosila ZDA in VB za premirje, Romunija napovedala Nemčiji vojno.

Avgust 1945 — Začasna ljudska skupščina sprejela zakon o agrarni reformi in kolonizaciji ter potrdila prejšnje zakonske ukrepe, ki so utrjevali novo socialistično oblast.

OKTOBRA BI BILA RADA V KOČEVJU

Pri vojakih sem v bratski republiki Makedoniji in sem vaš stalen naročnik. Skupaj s prijateljem Francetom Kraševcem iz Brega pri Ribnici zvesto prebirava novice iz domačega kraja. Obema pa je zelo žal, da ne bova mogla prisostvovati proslavi 20-letnice Kočevskega zbora, ker morava odslužiti še sedem mesecev. Rada bi, da bi občanom kočevske komune, vsem znancem in prijateljem sporočili najine tople pozdrave in čestitke za pomembni slovenski praznik.

Franc Kraševac in
Dušan Ogrinc,
V. p. 4851/6 Skopje

ŠEŠKOV DOM TAK KOT PRED DVAJSETIMI LETI? Podjetje Zidar prav te dni adaptira prostore Šeškovega doma, ki bo do obletnice Zbora odposlancev dobil približno tako podobo, kot jo je imel v slavnih dneh pred dvajsetimi leti. Šeškov dom bo tako res postal ena sama muzejska vrednost. V stranski dvorani in v prostorih nad njo bo muzej, uredili bodo tudi pisarno muzeja, prostor za arhiv, bife in garderobo, glavna dvorana bo nekoliko krajša. Zgradili so tudi novo stanovanje za hišnika. Groba zidarska dela bodo končana že ta mesec. Adaptacija bo stala približno 20 milijonov din.

Andrej Tomšič:

Uporna kri

Spraševala jih je, če vedo za Hedo Polšnikovo. Zvedela je, da je Heda zaprta v samici in čaka na transport. Na sprehod ne gre nikdar, ker se bojijo, da bi na nek način ne prišla v stik z ostalimi jetnicami. Približati se ji, je bilo nemogoče. Kljub temu je Sonja sklenila, da bo prošila paznika Ivana, ki je bil do jetnic najmanj surov in je, kot je zvedela mnogo kasneje, delal za OF, da bi jo pustil s Hedo spregovoriti samo nekaj besed. Ob prvi priložnosti, ko je bila v celici sama in je paznik Ivan prišel v celico, ga je res prosila. Obljubil ji je, da bo našel priložnost še pred odhodom transporta.

V sredini junija je bil zopet pripravljen transport za Nemčijo. Sonjo so odpeljali v samico, da bi zopet ne organizirala jetnic, saj jim je bila »Internacionala« pred nedavnim še živo v spominu. Službo v gornjem nadstropju je imel Ivan, ostali pazniki pa so bili zaposleni pri sestavljanju transporta.

Sedela je na postelji, ko so zarožljali ključi in so se odprla vrata ječe. Na pragu celice je stala Heda. Za hip sta se spogledali, potem pa planili v objem. Solze so jima zalile oči. Paznik Ivan je stal na pragu in ju gledal.

»Hitro se poslovita, da kdo ne pride,« je dejal, nato pa zaklenil celico. Ostali sta sami.

Stopili sta narazen in se gledali. Heda ni bila več podobna sebi. Imela je globoko udrtje oči, po obrazu polno črnih potpludb in nekaj tako bujni lasje so bili čisto redki. Pri zasliševanjih so jo avari pretepali in jo vlačili za lase, da jim je mnogokrat ostal v roki cel šop njenih las s kožo vred.

Čeprav je Hedo dušil jok, se je premagala. Objela je Sonjo in ji dejala:

»Sonja, draga! Jaz grem in ne verjamem v svojo vrnitev. Glej, kaj so napravili iz mene. Povedala nisem ničesar, vendar, sedaj ko vem, če te bodo še zasliševali, se izgovarjam name. Povej, da sem te jaz skrivala in da sem vsega kriva jaz. Ne pusti, da te še mučijo. Ti moraš doživeti svobodo, predrago jo plačuješ, da bi smela svoje življenje pustiti v teh zidovih. Zame ne skrbi, vem, da ni več vrnitve.«

Sonja je krčevito zajokala in jo objela.

»Ne, Heda, ne! Vzdržala bom, saj je konec blizu. Čuvaj se, kolikor se boš največ mogla. Moraš se vrniti, moraš, razumeš!«

Tako objete ju je našel tudi paznik, ki je prišel po Hedo. Odnel ju je in nikoli več se nista videli. Še dolgo potem je Sonja jokala in izmučena postava Hede ji je bila pred očmi.

Potem je prišel ponjo paznik in jo odpeljal v celico, kjer je bila v vrnitvi iz zaslišanj, pozneje pa v »mladinsko sobo«.

Zopet je prišla med mladinke. Njenih tovarišic ni bilo več tu. Pomnila ni nobene, vendar se je hitro vživela v kolektiv. Po skrivnih kanalih so dobivale v celico literaturo, predvsem »Poročevalca«, sem in tja pa tudi kako brošuro. Med mladinkami ni bilo izdajalke, le paznik Slak jim je grenil ure. Kmalu je Sonja postala zopet razigrana in vesela, taka kot prejšnje čase. Mladenkam je pripovedovala o svojem življenju in trpljenju ter jim vzbujala zanimanje v zmago. Učila jih je vztrajati in kljubovati nasilju in imela je hvaležne učenke. Tako so tekale ure, dnevi, tedni...

24. avgust 1944.

Mladinke so se pravkar vrstile z dela v delavnicah, Sonja pa je kot po navadi med tem pospravila celico, ko so se odprla vrata in jo je Slak poklical. To je bilo nenavadno, saj niso zasliševali nikoli popoldan, pa tudi list v Slakovi roki je kazal na to, da ne gre za zasliševanje.

»Naj vzamem svoje stvari s seboj?« je vprašala.

»Ne!« ji je osorno odvrnil paznik.

Mladinke so se približale vratom in Sonja se je hitro poslovala od vseh. Stojala je na hodniku, ki se ji je zdel še mračnejši kot po navadi. Mučilo jo je, ker ni vedela kaj nameravajo z njo. Paznik jo je odpeljal do zaklenjenih železnih vrat pri izhodu iz nadstropja nato pa odšel k neki drugi celici. Sonji sta se pridružile še dve ženski, nato nekaj mož in zopet nekaj žena. Stali so ob stenah hodnika in se nemo spraševali, kaj naj to pomeni. Zadnjega je pripeljal paznik učitelja Gučka iz Ljubljane, nato pa je odšel. Jetniki so stali in vse je mučila misel, če so določeni za talce. Ta zbor jetnikov je bil nenavaden, da si ga ni znal nihče pojasniti. Ko se je paznik vrnil, jih je pozval naj mu sledijo. Odnel jih je na dvorišče, kjer sta se jim priključila še dva moža, tako da je bilo vseh skupaj devetnajst.

Se eden manjka, če se ne motim,« je dejal učitelj Guček, »saj sam devetnajst nas menda ne bodo streljali.« Široko se je nasmejal, saj je bil znan šalivec. Humor je ohranil celo po tolikem trpljenju, ki je zapustilo na njegovem obrazu neizbrisno sled.

Paznik, ki je pregledoval nekakšne papirje v bližini, kot da je učiteljeve besede preslišal. Niti ozrl se ni. Ko je pospravil papirje, je odhitel v poslopje in se kmalu vrnil. Za njim so prišli še štirje policaji, ki so jetnike odpeljali k izhodu. Tu jih je že čakala zločelna »marica«, v katero so jih strpali. Najprej skupino desetih jetnikov, med katerimi sta bila tudi Sonja in učitelj Guček, nato pa še drugo skupino. Odpeljali so jih na železniško postajo, kjer je bil že pripravljen živinski vagon. Jetniki so posedli po tleh, dokler niso pripeljali še drugo skupino, potem pa so se za njimi zaprla vrata. Vagon je imel okna zabita, vrata pa so bila zaprta, da je v njem vladala neprodna tema.

»No, vidite, pa se bomo po vsej verjetnosti peljali na izlet. Jaz bi ga imenoval — izlet v neznano,« je šalivo povedal učitelj in se zasmel. »Veste, mi moramo biti tem »polijem« — tako so v šali imenovali policiste — pa res preklemano simpatični, da so izbrali prav nas.«

Srednja in Šegova vas v Loškem potoku

Foto Mohar

Turističnim delavcem v premislek

Pripravljajo se občinski statuti in 7-letni plani na vseh področjih. S tem se odpira nujna potreba, da bi bil tudi turizem in vse, kar je z njim v zvezi, za zahodno Dolenjsko turistično področje enotno in kompleksno obdelan z gledišča skupnih potreb in možnosti ribniškega in kočevskega predela. Tak smotno izdelan plan naj bi vsa turistična društva na tem področju skupno in enotno predložila pristojnim svetom za blagovni promet in turizem občinskih skupščin. V planu naj bi bile zajete vse organizacijske oblike in naloge turističnih društev in vse gospodarsko komercialne osnove ter oblike bodočega turizma s temo povezave s turističnimi društvi, gostinstvom, trgovino, lovom, ribolovom, športom, raznimi servisnimi službami in končno s turistično vzgojo občanov. Tak enoten nastop bi celotnemu turizmu in njegovi gospodarski plati za nas vse skupaj več koristil, kakor pa razbito uresničevanje raznih ozkosrčnih želja v okviru mej posameznih občin in društvenih področij.

Za naš predel velja še vedno sledeče: Boriti se za turizem pri nas pomeni v pravem smislu besede biti pionir novih oblik društvenega razvoja z vsemi težavami, ki spremljajo vsako pionirsko delo. Na tem področju imamo po eni strani že razvitejša kraja, kjer bi ljudje že morali dojeti in uvideti, kakšne koristi so možne od turizma, po drugi strani pa imamo v tem pogledu tudi zaostalejša predele in kraja, kjer se je treba boriti še z abecedo turizma na sploh. Vse to bo prišlo močneje do izraza še v tem letu, ko bo stekla nova cesta Ljubljana—Kočevje. Ta že toliko let željeno pričakovani dogodek nas bo dobil za turizem slabo pripravljene, čeprav smo za to vedeli že precej let.

Turistična kultura kakor vsaka druga oblika kulture mora prodirati v širino pod okriljem močnejših in zavestnih sil z jasnim in prečiščenim planom. Vendar smo se vsa leta izgubljali v delu ozko začrtanih lokalnih potreb, nenačrtno povezanih za korist turizma in gospodarske osnove celotnega zahodnodolenjskega turističnega področja. Občinske skupščine na tem področju bodo morale končno uvideti, da se tu odpira nova gospodarska veja na do sedaj turizmu neznanem in prirodno ohranjenem naravnem bogastvu lepote.

To bo moralo biti izkoriščeno, ker bo tudi gospodarsko donosno.

Tudi turistična društva bodo morala priti, kakor je že uvodoma omenjeno, na enotno pot. Res da smo se že večkrat sestali na skupnih razgovorih, toda tu se je razpravljalo vse preveč o turizmu na splošno, o kreditih, o privatnih sobah za turizem, domačih specialitetah vse tja do ajdovih žgancev, nismo pa še prišli do tega, kaj nam bo skupno in najhitreje koristilo in kdo naj pokrene to nujno akcijo enotnega koncepta turizma zahodnodolenjskega turističnega področja, t. j. za kraje od Grosuplje do Kolpe.

A. Arko

Vsi sodelujejo

(V.) — Tudi v Banja loki je pretresljivo odjeknila vest o razdejanjih potresa v Skopju. Vse okoliške vasi se zanimajo, kako bi lahko nudile pomoč prizadetim. Takoj po vestih o potresu so krajevne organizacije in RK začele nabirati prispevke za ponesrečene. Do sedaj so nabrali 81.000 dinarjev, nekateri pa so pripravljali darovati tudi les. Oče Beljan iz Ješenovega vrta je med prvimi prispeval tisoč dinarjev. Tudi Uršula Rački iz Lipovca in Crnkovič iz Podsten sta prispevala po dva tisoč dinarjev. V vsaki hiši spremlja člane nabiralne akcije poslovilni pozdrav: »Če bo potrebno, bomo še pomagali, kolikor bomo mogli.«

NAJPREJ STREHA, IN SELE NATO TEMELJ

V Coventryju so pričeli graditi poslopje po novem načinu britanskega inženirja Adlera. Najprej so zgradili streho, nato pa nadstropja, od najvišjih do najnižjih. Streho in vsako nadaljnje nadstropje je zgradilo 40 orjaških hidravličnih dvigal. Gradnja poslopja po tem načinu traja tri dni. Gradnjo vodi inženir, ki je nameščen v posebni kabini.

PRANJE USNJIENIH ROKAVIC

Rokavice iz svinjskega usnja peremo tako, da jih potegnemo na roke in jih potem narahlo drgnemo v čisti milnici. Nato jih splaknemo v čisti vodi in obesimo, da se posušijo.

Obisk pri bolniku

Koliko časa smem ostati pri njem? O čem naj z njim govorim? Kakšno darilo naj mu prinesem? Prav gotovo so bila to vprašanja, ki ste si jih zastavili pred obiskom bolnega sorodnika, znanca ali prijatelja. Obisk naj bolnika razveseli, ga opogumi, ne pa da ga živčno vznemiri in spravi v slabo voljo, kot se to dogaja. Na žalost vedo sestre in zdravniki vse preveč primerov, da se bolnikovo zdravstveno stanje po obisku poslabša.

Bolniki so posebno občutljivi, zato moramo biti še bolj pozorni in premisliti vse izgovorjene besede. Pokažite bolniku, da ste prišli k njemu radi in da nam ta obisk ni neka neprijetna obveznost.

Ne ostanite predolgo — V bolnišnicah so dnevi in ure obiskov določene. Prav pogosto se dogaja, da obkolijo bolnikovo posteljo vsi sorodniki in še znanci in prijatelji. Že res, da je to velika pozornost, vendar bolnika tak številni obiski razburijo. Skušal bo z vsakim govoriti in se zahvaljevati za obisk, s tem se bo pa preveč utrujal. Zato je priporočljivo, da bi se obiskovalci med seboj porazgovorili, kako bodo obiskovali bolnika. Več kot dveh ljudi naenkrat ni treba. Otroci naj raje ostanejo doma, vzemite jih s seboj samo na posebno bolnikovo željo.

Darilo — Rože vedno razveseljujejo. Ne smemo pa pozabiti, da je v bolnišnici odmerjen vsakemu bolniku le majhen prostor, zato naj bo šopek majhen. Tudi dehteti ne sme preveč. 30 do 40 % vseh bolnikov mora uživati dietno hrano, zato se bomo prej pozanimali pri bolniški sestri, kaj bi mu smeli prinesiti. Ni pa potrebno, da bolniku nosimo razne slaščice, pi-jake ali drugo hrano.

Ce običajno žensko, se bo ta morda razveselila stekleničke kolonjske vode ali lepega robčka. Mlajše dekletke bi bilo veselo lepe šminke ali modnega časopisa.

Knjige, ki jih prinesemo v bolnišnico, naj ne bodo razburljive ali grozotne.

Igračke, ki smo jih namenili

bolnemu otroku, naj bodo iz takega materiala, da se bodo dale lepo umiti. Če je medvedek iz blaga še tako ljubeč, ne bo pravi prijateljček, če bo ves zaprašen in umazan. Slaščice, ki smo jih namenili otroku, izročimo sestri, ki mu jih bo dajala odmerjeno količino. Otroci imajo le še premalo razvit občutek za mero in bi mu lahko z našimi dobrotami

več škodovali kot koristili.

Razgovor — Glavni govornik je navadno obiskovalec in ta mora zelo paziti, da ne vzbudi v bolniku občutek bolnega, osamljenega in odvečnega človeka. Ne pripovedujmo mu razburljivih novic, ne tolažimo ga preveč in ne vzdihujemo. Bolnikovo uho je posebno občutljivo za jadicave medklince, zato se jih bomo izognili. V njegovi prisotnosti ne govorite o njegovem zdravju z zdravnikom ali sestro.

Ce imate občutek, da bi se bolnik rad pogovoril o njegovi bo-

lezni, ga poslušajte in mu skušajte pametno dokazati, da bo ozdravil in mu vlivajte voljo do življenja in ozdravljenja.

Ce opazimo v njegovi bližini starejšega osemmljenega bolnega človeka, ki nima nobenih obiskovalcev, mu posvetimo vsaj malce pozornosti. Seveda mu ne vzbudimo občutka osamljenosti. Pri drugem obisku ga razveselite z majhnim šopkom cvetja in z ljubeznivo besedo. Pripravite mu s tem nepopisno veselje, in kaj naj si še več želimo, kot osrečiti bližnjega, ki trpi.

SODOBNA KLAVNICA

KGP je začelo pred dvema mesecema graditi na Roški cesti v Kočevju novo klavnico, katere dela financirajo v glavnem iz lastnih sredstev, oziroma so najeli kredit pri komunalni banki v Kočevju. Predračunska vrednost gradnje znaša 168 milijonov.

Gradnja bo potekala v dveh obdobjih, letos bodo opravili groba gradbena dela, naslednje leto pa zaključna gradbena dela, instalacijo in montažo opreme. Če ne bo posebnih zadržkov, bo klavnica dograjena v prvi polovici leta 1964.

Klavnica bo komunalnega značaja in bo oskrbovala z mesom in mesnimi izdelki področje bivšega okraja Kočevje oziroma kočev-

ske-ribniški bazen. Oskrbovanje klavnice z živino bo v glavnem iz lastnega fonda podjetja, živino pa bodo odkupljali tudi od individualnih kmečkih gospodarstev na območju občine in po možnosti tudi izven nje. Opremljena bo sodobno po sanitarno-veterinarskih predpisih. Imela bo posebne hleve za shranjevanje živine, mehanizirani klavnični prostor, opremljena pa bo z vsemi potrebnimi napravami in prostori, kamor bodo vskladiščili obdelano meso. Prav tako bo imela tudi prostore za predelavo mesa v poltrajne izdelke.

Z dograditvijo nove klavnice bo dosežena kvalitetnejša obdelava mesa, zato bodo s pričetkom nje-

nega obratovanja ukinjene vse področne klavnice, tako tudi stara klavnica v Kočevju, ki ni v skladu z zahtevanimi predpisi. Vsa dela izvaja KGP v lastni režiji, s svojo lastno gradbeno skupino.

Z dograditvijo nove klavnice se postavlja tudi vprašanje o ureditvi prodajaln mesa, ki tudi ne odgovarjajo zahtevam. Tega se investitor nove klavnice tudi zaveda, vendar nima za to na razpolago lastnih sredstev, zato pričakuje pomoč za ureditev tega od družbenih organov komune. Zlasti nujno bi bilo zgraditi sodobno prodajalno mesa in mesnih izdelkov v Kočevju, ki naj bi začela oslovovati z izgradnjo nove klavnice. Hkrati pa naj bi bile ukinjene sedanje prodajalne.

KOZARCI ZA VLAGANJE

Kozarec za vlaganje lahko odpiramo s ključem za odpiranje ribjih konzerv! Jeziček gumijaste-ga obročka potegnemo skozi razporek v ključu, ključ nekajkrat zavrtimo in kozarec je odprt.

SVILENE TKANINE

Zaradi pogostega pranja izgubijo svilene tkanine sijaj. Temu se izognemo, če jih peremo v zvaru pravega čaja. Zadnji vodi, v kateri izpiramo, dodamo zme-raj malce kisa ali salmijakovega cveta tako da barve ohranijo svežino.

Čprav je Podpreska precej oddaljena od večjih središč, je tu precej razgibano kulturno življenje. Člani PD Ivan Dulmin skupno z gasilci marsikaj naredijo s prostovoljnim delom

Odnosi med ljudmi

Niž manj nevljudno je tudi, če nekdo nepovabljen vpade v družbo.

Naj tako zaključim: spoštujmo človeka in imejmo posluš za njegove posebnosti vedno in povsod, pa bo naša vljudnost vselej in povsod dostojna in prikupna.

Odnose med posamezniki včasih ohladijo tudi neenaka gledišča do vprašanj, ki zadevajo družbeni sistem kot celoto. Vso stvar pa včasih gledamo s političnim zaupanjem, ne vemo, ali bi dali prav tistemu, ki smo mu res vedno verjeli, ali nekomu, ki nam kjerkoli ali kakorkoli vsiljuje nekaj svojega — drugačnega, pa to s takim ali takim namenom, saj vemo, da nekateri razpravljajo večkrat, samo da nekaj govorijo (takim pravimo, da mlatijo prazno slamo), drugi nekaj prikazujejo, pa gredo z vsem v brezkončnost, tako da ti morajo zmešati pravo misel, če nisi o vsem dovolj poučen in trden itd.

V teh letih se je pri nas že marsikaj uredilo, tako npr. nacio-

nalno vprašanje. Vse premalo vidimo ali nočemo videti tudi uspehov na področju šolstva, urejenih razmer v pravicah socialnega zavarovanja in delovnega razmerja, zlasti zaposlenih žena. V tem smo prekosili tudi številne napredne države.

Vse težko smo pozabili in je res, da se slabo pozabi prej kot dobro. Drži tudi, da še sedaj ni vsem tako kot bi bilo treba, vendar pa ne smemo docela pozabiti predvojnih razmer. Večji del otrok ni poznal druge hrane kot najbolj preprosto domačo, ki jo je v glavnem sestavljala koruzna in črna moka ter krompir. Obledelo pa je imel marsikateri novo prvič za birmo.

Naša mladina ni imela še nikdar take možnosti za vsestranski razvoj kot danes. Tu se samo za trenutek ustavimo in pomislimo, kaj so imeli dobrega naši starši?...

Da so še napake, drži, povzročijo pa jih največ posamezniki, ker ne izvajajo predpisov in ne

izpolnjujejo vestno svojih dolžnosti kot bi bilo treba.

Ker se v podlistku prepleta beseda o duševni uravnovešenosti — duševnem zdravju, bom na koncu dopolnil še to in v kratkem opisal, kateri človek je pravzaprav duševno zdrav.

Znanost o mentalni (duševni) higieni, ki raziskuje v tej smeri človeka (njegova čustva, odnose in drugo v naši duševnosti) ima končen cilj, obdržati človeka zdravega. Duševno zdrav pa je tisti, ki ga

— poklicno delo ne mori in to opravlja kolikor toliko z voljo.

— V družinskem življenju si ne ustvarja nepotrebnih težav, tiste, ki pa so, jih potrpežljivo skuša odpraviti. Če pa mu po vseh premišljenih načrtih to ne uspe, jih bo še naprej mirno prenašal in si ne bo dovolil, da bi te rodile polom v njegovih odnosih do družine in zunanjemu svetu.

— Občutek manjvrednosti in negotovost mora biti zanj tuja stvar.

— Ga ne sme biti strah, to pa ne samo kot otroka, ki je napačno vzgojen in se boji teme, temveč ga ne sme biti strah pred

odgovornostjo do drugih in pred delom.

— Ljubosumnost mu mora biti tuja.

— Če je potrebno, se kmalu sprijazni tudi s skromnostjo.

— Življenjska razočaranja prenaša uporno, ker si dopove in tako zelo rad prizaneša sebi in drugim.

— Ni vsiljiv in priliznjen. Spoštuje sebe, ker ve, kakšen je in sodi, da mu kakršnokoli prilizovanje ni potrebno, ker ima pravičen odnos do drugih in zaradi tega pričakuje, da ga bodo imeli tudi drugi do njega, vsako vsiljevanje pa se mu zdi brezznačajno in poniževalno.

— Pozna in upošteva red, ki je potreben v vsakdanjem življenju; upošteva tudi delovno disciplino in ne ustvarja problemov v kolektivu.

— Ne dovolj, da bi se podal v pijančevanje ali oprijel drugih slabih lastnosti ter se tako zaradi tega ponižal.

— Skratka, v značaju je ustavljen in umirjen ter ne dovolj, da bi ga kakršne koli težave in druge razmere sukale kot veter vetrnico.

(Konec)

Srečanje z Abrahamom

Ko srečal vas oče bo sivi Abraham,
le kvišku dvignite glavo,
nikogar naj ne bode sram,
če dalje vse navzdol bo šlo.

Abraham je bil oče. O tem govori staro izročilo, ki se ohranja iz roda v rod in širi njegovo slavo in krepko. Bil je močan, lepo izklesane postave, očarljiv... skratka: mladenič pri petdesetih. Tako čilega in zdravega ga je napravilo sladko vino, ki ga ni hotel videti in ga je prav zato krepko uničeval, ni se razburjal (tudi če ga je čakala žena doma s kuhinjo) in kar je bilo glavno: vroče je ljubil nežni spol in mu izkazoval vse časti. Zdravnika ni poznal, včasih si je tu in tam odrezal kurje oko, si namazal lase s česnom, da bi bolje rasli in se včasih pustil ženi dregniti s šivanko v žilo, da mu je vroča kri še bolj plapolala po telesu.

Toda tudi Abraham je umrl, navlečel se je stopicati po zemlji in, kot nekateri trdijo, je tisto leto trta slabo obrodila. Zbal se je, da ne bo dobrega vinca, pa je sklenil, da malo pogleda na oni

drugo stran »odlikovanja«, vendar to ni nikogar motilo, še najmanj pa njihove žene, ki so bile vse, da imajo tako mladostne možičke. Nato so se vrstili slavnostni govori, za njimi skupno fluorografiranje, potem so se zavrteli kot v mladih letih, vas čas pa so složno in nepopustljivo reševali »tekoče zadeve«.

Pet desetletij preteče hitro, nepopustljivo. Mnogo je neviht, pa tudi lepih dni, mnogo trpkih spominov, katere človek najraje pozabi, ostanejo le tisti, ki se preveč vtisnejo v spomin in jih ni mogoče pozabiti. Veliko pa je tudi lepih spominov, ki jih človek rad obuja in pripoveduje svojim vnukom. Mnogo se pripeti v petih desetletjih življenja, prebroditi je treba marsikaj, večkrat noga spodrsne, a potem zopet nadaljuje pot. Tudi danes, po tolikih letih, je vrtal spomin v preteklost in obujal... Bilo jih je kar lepo gledati, vsi so bili veseli, nasmejani in mnogi so se videli šele po mnogih letih. To je bil njihov dan, slavnostni dan, katerega so nestrpnost pričakovali. Spomini so

ljubi ženički. Odprla je okno, jaz pa nisem hotel iti k njej. — Njegova žena je pri tem seveda hotela nekaj pristaviti, toda danes je samo mož praznoval petdesetletnico in ni smela ugovarjati.

— Kaj mi je rekel Abraham, kaj drugega, kot da smo še vedno pri moči.

— Če bi bil star še enkrat dvajset let, se ne bi oženil pred petinštiridesetimi; težko je imeti komando nad sabo.

Toneta Novaka v Ribnici vsako pozna. S svojimi specialitetami že vrsto let razveseljuje sladokusce, danes pa je tudi on stopil po Abrahamovih stopinjah. Stopil je prvi, saj je bil med vsemi petdesetletniki najstarejši. Seveda mu je pri njegovih odgovorih pomagala tudi žena, saj, kot je sam dejal, je jesti, piti in odgovarjati hkrati res preveč naporno in utrudljivo. Skupno pa je šlo mnogo bolje.

— Človek ne ve, kaj bi rekel, mnogo je bilo vsega. Najbolj me je prizadela vojna. Bil sem invalid in se nisem imel kje zaposliti, dela pa sem bil preveč navajen. Toda kaj bi govoril...

— Moji najlepši dnevi so bili posvečeni mojemu motorju, upam, da bom še dočkal, da dobim novega. Starega sem prodal, naj se še kdo »matra« z njim. Moram pa priznati, da imam motor zaenkrat še rajši od žene, — obrnil se je k ženi in ji prišepnil, — saj mi ne zameriš.

— Stric Abraham mi je dejal, da še ne smeva umreti z ženo, da morava še dolgo razveseljevati ljudi z žemljami, kruhom in prestami...

— Da bi imel še enkrat dvajset let, bi drugače zastavil os življenja. Zastavil bi jo na socialistični osnovi.

Vili Lovšin je vedno nasmejan in dobre volje. Tak je bil tudi danes, ko sem ga ob kupici prosil za razgovor.

— Mnogo bi lahko pripovedoval, a vsekakor me je najbolj prizadela nesreča v družini, ko se je ponesrečil najmlajši sin.

— Najlepši dnevi so bili, ko sem se ženil, brez žene, s svojimi sošolkami.

— Abraham je res napreden možakar. Dejaj mi je: »Delaj družbi korist za dosego naših ciljev«.

— Življenje bi danes pri dvajsetih letih drugače zastavil, če ne bi imel podedovanega greha. Ta greh pa izhaja iz tega, da je bil prednik kmetovalec in trgovec; svojo pot sem dokazal s tem, ko sem stopil na stran tistih, ki so narod pripeljali k osebni narodni svobodi.

Poiskal sem še enega **Lovšina**, ta pa je doma z drugega konca Ribnice, toda če pravim Lovšina, ga verjetno ne boste poznali, bolje je, da ostanemo pri domačih imenih, zatorej; zadnja moja žrtev je **Špiček z Brega**.

— Sem kot popisan list zgodovine. Bil sem trikrat ujet, zaprt v raznih zaporih. Okusil sem zapore v Ljubljani, Begunjah, najhujše pa je bilo v Mauthasnu.

— Moja najlepši dan je bil, ko smo dočakali osvoboditev. Iz zaporov v Mauthasnu, iz taborišča smrti, so me rešili Amerikanci. Odpeljali so me v bolnišnico v Linz. Tedaj sem tehtal 38 kg, v enem samem mesecu sem se potem v bolnišnici popravil za 18 kg.

— Ko danes poslušam besede modrega Abrahama, sem vesel, da smo prestali tudi to zadnjo vajo. Med samimi starimi znanci pa se danes počutim kot petdesetletni novorojenček.

— Če bi bil danes star dvajset let, verjetno ne bi čutil tega, kar sem prestal. Ponosen sem, da sem ostal živ in zdrav in da sem v teh petih desetletjih prehodil neustrašeno to trnjevo pot.

Taki so naši petdesetletniki. Njihove življenjske zgodbe so nepopisani listi, o katerih zgodovina ne bo pisala. Vsaka zgodba, vsaka trohica njihovega življenja pa nam kaže trdo življenjsko pot, ki so jo morali prehoditi od tistih

Težko je priti do petdesetletnika, premagati je treba marsikatero stopnico in se vzpenjati, vzpenjati...

dni, ko so prvič zavekali v materinem naročju (leta 1913), pa vse do danes, ko so se zbrali lepega nedeljskega popoldneva v Lepovčah, da so skupaj proslavili svoj veliki jubilej.

Vsekakor pa je treba pohvaliti dobro zamisel pripravljalnega odbora, ki se je odločil za take vrste proslavitve jubileja. Prav pa bi bilo, da bi tudi petdesetletniki drugih letnikov na enak način proslavili svoje podobne jubileje in to ohranjali iz roda v rod. Nedelja, jubilejna nedelja, 3. avgusta, pa bo vsem, tako povabljenec, a najbolj še samim Abrahamovcem, ostala še dolgo v spominu kot prijetno, enkratno doživetje.

To so le bežni zapiski o njih in njihovem praznovanju, včasih so malo hudomušni, drugič bolj resni, a verjemite, kar je glavno — resnični so. Če pa mi je včasih pero le spodrsnilo, prosim vse, da mi oprostite, kot mi bo oprostil Abraham čez trideset let (seveda, če ga bom dočkal).

Skupaj spravil Miha Maté
Na gumble fotoaparata pri-
tiskal Drago Mohar

IZ PREDGRADA

V nedeljo so imeli člani kolektiva Elektro iz Kočevja skupni izlet v Dol. Bilo jih je dva avtobusa. Na vrtu Janketa v Dolu so se ob dobri pijači in jedi prijetno zabavali. Nekateri med njimi pa so se tudi kopali.

Posestniki iz Predgrada so pred kratkim uredili sami okrog 10 m dolg cestni jarek, da gredo lahko z vozovi na cesto. Včasih je te jarke urejeval cestar. Prav bi bilo, da bi zanje skrbel tudi cestar.

Zbrali so se, po tolikih letih so si zopet stisnili roke, imeli so si mnogo povedati. Tudi Abraham je prišel, saj dobre volje in vina ni manjkalo

svet, če je mogoče tam kaj bolje. Toliko vemo o Abrahamu, toda to še ni vse: ABRAHAM PRIDE VSAKO LETO in zašepče petdesetletnikom, kaj morajo delati, da bodo čili in zdravi, koga morajo pri petih križih še spoštovati in mnogo drugih važnih stvari. »Koda je le, da pride Abraham le enkrat in tako marsikdo kmalu pozabi njegove koristne nasvete. Ribniški petdesetletniki so sklenili drugače. »Počakajmo Abrahama skupno, ob sladkem vinu in ostalih dobrotah,« so modro ukrenili in tako tudi storili. Najprej sta se domenila France in Drago, Nande in organizacija je stekla nizacijski odbor (verjetno jim je Abraham že prej prišepnil te modre besede), zbrali imena vseh sodelavcev, ki že pet desetletij li v prijetni dolinici v Lepovčah. Vreme je bilo lepo in, ker so pribrati, da jih oče Abraham ne bi obsikal.

Res je prišel, vsakemu prijetno stisnil roko, mu pošepetal nekaj na uho ter dal spominek v obliki ribniškega krožnička, na katerem je pisalo »50 let«. No, nekateri so teh petdeset let kmalu spremenili v petindvajset (to so napisali na

hiteli nazaj, nazaj, nazaj...

Beležnica mi je kar sama skočila iz žepa, svinčnik je začel drseti po papirju in vprašanja so se vrstila. Trudil sem se, da bi bila čimbolj pestrá, tako kot je bilo njihovo življenje. Toda kaj bi tisto, sedaj je vse za nami, dolga petdesetletna pot, ki so jo smelo prehodili in so lahko tudi ponosni nanjo. Izbral sem štiri med njimi, prav tako pa sem jim postavil štiri vprašanja:

— Kaj vas je v petdesetih letih najbolj prizadelo?

— Vaš najlepši dan?

— Kaj vam je povedal Abraham?

— Kako bi zastavili življenje, če bi bili stari še enkrat dvajset let?

France Lesar, najmlajši petdesetletnik, se je hudomušno ozrl po ženi, še enkrat ponovil vprašanje, kot bi hotel pridobiti na času, nato pa krepko zastavil besedo:

— Najbolj sem bil prizadet, ko me je dobila žena pri dekletu. Toda to me ni prizadelo, bolj hudo je bilo to, ko sem moral iti od dekleta proč.

— Najlepši dnevi, hm... — še enkrat je pogledal ženo, kot bi hotel ugotoviti, ali ni v bližini nobene kuhinje, nato pa nadaljeval, — ko sem hodil trkat moji

Kisljarski je bil v sedmih nebesih. »Bistra glavica,« je pomislil. Zazdelo se mu je, da še nikdar ni tako silno ljubil otrok - brezdomcev kot ta večer. »Tovariši!« je nadaljeval Ostap. »Potrebna je takojšnja pomoč. Otroke moramo iztrgati iz krepkih šap ulice in iztrgati jih bomo. Sirotam bomo pomagali. Pomnimo, da so otroci — cvet življenja. Vabim vas, da takoj izročite svoje prispevke in pomagajte otrokom, samo otrokom in nikomur drugemu. Me razumete?«

Ostap je vzel iz stranskega žepa blók z denarnimi potrdili. »Zdaj pa prispevke, prosim. Hipolit Matvejevič bo potrdil moja polnomočja.«

Hipolit Matvejevič se je namrgodil in sklonil glavo. Tedaj so celo omejenca Nikeša in Vladja ter prizadevni ključavničar Polesov razumeli skrivno jedro Ostapovih besed.

»Po starosti in dostojanstvu, gospoda,« je ukazal Ostap. »Začnimo s cenjenim Maksimom Petrovičem.«

Maksim Petrovič se je zasukal in dal okoli trideset rubljev.

»Ko bodo prišli boljši časi, bom dal več,« je izjavil.

»Ti bodo kmalu napočili,« je odvrnil Ostap. »Sicer pa z brezdomnimi sirotami, ki jih ta hip zastopam, to nima nič opraviti.«

Nikeška in Vladja sta dala osem rubljev.

»Malo, fantička moja.«
Fanta sta zardela.

ILF IN PETROV

Dvanajst stolov

32

Polesov je zdirjal domov in jih prinesel petdeset.

»Bravo, gusar!« ga je pozdravil Ostap. »Za gusarja-samotarja z motorjem je to za prvič dovolj. Kaj pa trgovci?«

Djadjev in Kisljarski sta dolgo barantala in tožila o davkih. Ostap je bil neizprosni.

»V prisotnosti samega Hipolita Matvejeviča imam take pogovore za odvečne.«

Hipolit Matvejevič je sklonil glavo. Trgovca sta odrinila v korist otrok po dvesto rubljev.

»Vsega štiristooseminosemdeset rubljev,« je razglasil Ostap. »Ah! Dvanajst rubljev manjka do okroglega računa.«

Jelena Stanislavovna se je dolgo upirala, zdaj pa je šla v spalnico in prinesla v torbici zaželenih dvanajst rubljev.

Drugi del sestanka je bil neurejen in manj slovesen. Ostap je postal židane volje. Jelena Stanislavovna se je kar tajala. Gostje so se polagoma jeli razhajati in se spoštljivo poslavljati od organizatorjev.

»O dnevu naslednjega sestanka boste posebej obveščeni,« je govoril Ostap oh slovesu. »Strogo zaupno. Delo pomoči otrokom mora ostati skrito... To je hkrati v vašem osebnem interesu.«

Ob teh besedah je Kisljarskega popadalo, da bi dal še petdeset rubljev, samo da bi mu ne bilo več treba prihajati na sestanke. Toliko da je premagal to skušnjavo.

»No,« je rekel Ostap, »pa pojdimo! Vi, Hipolit Matvejevič, boste, upam, izkoristili gostoljubje Jelene Stanislavovne in prenočili pri njej. Saj bo tudi zaradi konspiracije koristno, da se za nekaj časa ločiva. Pa na svidenje!«

Hipolit Matvejevič je obupano mežikal Ostapu, ta se na delal, kot da ne vidi, in odšel na ulico.

Ko je prehodil mestno četrto, se je domislil, da mu v žepu tiči petsto pošteno pridobljenih rubljev.

»Fijakar!« je viknil. »Pelji me v Feniks!«

»Zakaj pa ne?« je odgovoril le-ta. Počasi je peljal Ostapa k zaprti restavraciji.

»Kaj pa je to? Zaprto?«

»Zaradi praznika prvega maja.«

»Da bi jih pes! Polna mošnja denarja, pa nimaš kaj z njim. No, tedaj zapelji na ulico Plehanova. Veš zanjo?« Ostap se je odločil, da gre k nevesti.

»Kako se je popred reklo tej ulici?« je vprašal kočijaž.

»Ne vem.«

»Kam potem? Tudi jaz ne vem.«

Ostap je kljub temu ukazal pognati in iskati.

Poldrugo uro sta kolovratila po prazenem, v noč zavitem mestu in spraševala nočne straže in miličnike. Neki miličnik se je dolgo dajal in končno izjavil, da je ulica Plehanova bivša Gubernatorska.

»Lej no, Gubernatorska! To pa dobro poznam. Že petindvajset let vozim po njej.«

»Poženi torej!«

Prispela sta na Gubernatorsko, pa se je izkazalo, da ni ulica Plehanova, marveč Karla Marxa.

Ozlovoljeni Ostap je ukazal iskati dalje izgubljeno ulico.

Svit je blede osvetlil obraz bogatega trpina, ki se še zabavati ni mogel.

»Zavij k Sorboni!« je ukazal. To ti je fijakar! Še za ulico Plehanova ne ve!«

Stanovanje vdove Gricacujeve je sijalo v blesku. Na častnem mestu za svatbeno mizo je sedel ženitovanjski kralj, sin turškega državljanca. Eleganten je bil in pijan. Gostje so šumeli.

Nevesta ni bila več mlada. Petintrideset jih je imela. Narava jo je bogato obdarila. Imela je vsega: prsi ko melona, nos ko repa, pisana lica in močan tilnik. Novega moža je oboževala in se ga na noč bala. Zato ga ni klicala po imenu in celo ne po očetovem imenu, za katerega tako in tako ni vedela, ampak s priimkom: tovariš Bender.

Hipolit Matvejevič je spet sedel na zaželenem stolu. Skozi vso svatbeno večerjo je poskakoval na njem, da bi čutil trdoto. Kdaj pa kdaj se mu je to posrečilo. Tedaj so mu bili vsi prisotni všeč in besno je pričel tuliti »hura!«

Ostap je imel brez prestanka govore, izrekal je napitnice in zdravljice. Nazdravljali so narodnemu napredku in namakanju Uzbekistana. Potem so se gostje jeli razhajati. Hipolit Matvejevič se je zadržal v predsobi in šepnil Benderju:

»Ne zavlačujte! Notri so!«

»Grabežljivec ste!« je odgovoril pijani Ostap. »Čakajte me v hotelu. Ne hodite nikamor! Kadar bodi lahko pridem. Plačajte račun v hotelu! Vse naj bo na red. Adijo, feldmaršal! Želite mi lahko noč!«

Hipolit Matvejevič je voščil pa se razburjen odpravil v Sorbono.

Ob petih zjutraj se je prikazal Ostap s stolom. Hipolita Matvejeviča je presunilo. Ostap je postavil stol na sredo sobe in sedel.

»Kako se vam je to posrečilo?« je končno iztisnil Vorobjaninov.

»Kaj preprosto, po domače. Vdova spi in sanja. Žal mi je bilo buditi jo. Oh zori je ne budi!« Joj, prejoj! Predragi sem moral pustiti sporočilo: »Odhajal poročat v Novohopersk. Z obedom me ne čakaj! Tvoj Polhek!« Iz jedilnice sem vzel stol. Tramvaj ob tej rani uri ne vozi, pa sem spotoma počival na stolu.«

Hipolit Matvejevič je kruleč planil k stolu.

»Tiho,« je ukazal Ostap. »Delati morava brez hrupa.«

Vzel je iz žepa klešče in delo se je pričelo.

»Ste vrata zaklenili?« je vprašal Ostap.

BRANKO ČOPIC:

Oslovska leta

— Kajpada, — skromno prizna Branko in misli na svoje tovariše v učilnici. Jutri bo Smrdonja za gotovo vpil: razbojništvo, rop, pravi Karanoviči.

— Tako nam je nekoč v Kuli pobegnil razbojnik Stojan Krivovrat in zlezel na streho, da smo morali poklicati gasilce. Naposled so ga privabili s cigaretami in se je pohlevno ko jagnje sam vrnil v celico. Res pa je, da je že drugo noč prepilil rešetke in oropal prvo trafiko.

— Glej ga no! — je vzklil Branko, ki je rad poslušal zgodbe o razbojnikih.

— Da, bratec, takrat sem prvokrat videl človeka na strehi, toda eno je razbojnik, drugo dijak.

Jovo je prijel Branka pod roko in ga prijazno povabil:

— Pojdiva, bratec spat. Prejekt je danes zvečer odšel na potovanje, pa sem si še jaz dovolil sprehod v mesto! —

Odklenil je vrata, spustil mesečnika v konvikt in ga popeljal po stopnicah.

— Zdaj te bomo lepo položili v posteljo, pa boš zaspal ko golobček. —

— Hvala lepa, Jovo, bom že sam legel. — pohiti Branko, ki se je zbal, da bi Skandal odkril prazne postelje njegovih tovarišev.

— Kakor hočeš, — je dejal hišnik in krenil navzdol proti svoji sobici:

— Aj — haj, bog pomagaj, to sem se ga nabral. —

Ranko Mandić, Brankov brat, je čepel na hodniku pred Jovovo sobo in mu niti v sanjah ni hodilo na misel, da Skandala ni notri. Ko je za vogalom začul počasne korake, je stekel, da bi se skril v umivalnico, pa se je prav pri vratih zaletel v Jova in je od presenečenja samo izdaval:

— A-a-a, ti si! —

Vinjeni Skandal je od začudenja zazijal.

— Kaj tudi ti si mesečnik? —

— Da, da, seveda! — je zmeden zamomljal Ranko.

— Kajpak, — zamomlja Jovo. — Dvojčki so si v vsem podobni. —

Skandal je brskal za ključem svoje sobice in dobrodušno brundal:

— Pojdi, bratec, naspri se, kadar je mesečina, pa si vrzi odejo čez glavo, da se ti ne bo treba sprehajati po strehah. To je za mačka, študent je nekaj drugega. —

Ranko je zdrvel po hodniku in kar verjeti ni mogel, da se je vse tako srečno končalo. Na kraju stopnic je naletel na brata in kar vrglo ga je nazaj.

— Od kod pa zdaj ti? —

— Molči, jutri ti bom vse povedal. Pojdiva v učilnico k našim — Precej časa sta morala trkati na vrata in nas klicati, preden smo spoznali njun glas in se jima upali odpreti. Že med vrati nam je Branko sporočil ohrabrujočo novico:

— Prefekt je na potovanju. Jovo mi je povedal. Zdaj se pa lotimo črne knjige! —

Duletu Hajduku ni bilo tega treba dvakrat reči. Pošaril je na hitro po Smrdonjevi mizi, premenjal dva, tri ključke in odprl predal. Ko ga je docela potegnil ven, smo z rokami vsi šinili vanj.

— Tule je! Črna knjiga! Semkaj s hudičevko! —

Začutili smo jo pod prsti, trdo, neusmiljeno in mrzlo, pravo pravcato pijavko, ki dijakom neusmiljeno pije kri.

— Aha, tu si, mučiteljica moja! — zarenči De-De-Ha. — Le spomni se, koliko zajtrkov si mi požrla? Se ne moreš, kaj? —

— Strgaj jo, kaj še čakaš! — krikne Krsto Bolha.

— Stojte! — ju prekine Ranko Mandić. Vsi jo bomo istočasno pograbili, ta za liste, ta za platnice in naenkrat potegnili. Tako bomo vsi sodelovali pri njenem koncu. —

— Zelo dobro! — je dodal drugi Mandić. — Tako bomo vsi krivci in med nami ne bo izdajalca. —

— Dajte jo sem, jaz bom komandiral. — reče Baja. — Ko bom rekel »tri«, krepko potegnite. —

To je bilo prerivanja, preden se nam je posrečilo, da je vsak zgrabil svoj kos. Baja je začel slovesno šteti:

— Ena... dve... —

NA KOLPI

Na Kolpo sem se odpravljala že dalj časa, bilo me je že celo sram, da je nisem že prej obiskal ter se nagledal in naužil njenih lepote. Po pripovedovanjih, ki sem jih slišal pred mojim potovanjem, je vsak, ki je govoril o njej, bil navdušen nad zeleno Kolpsko dolino in seveda nad iskro in čisto Kolpo. Nekateri so celo trdili, da je lepša in boljšaza kopanje kot naš plavi Jadran in danes, ko to pišem, tudi jaz pritrdim njihovim ugotovitvam. Očaran pa nisem bil samo nad lepotami Kolpe, občudoval sem tudi kraje v Kolpski dolini ter čudovite hribočke, odete v zeleno in preprežene z gozdom, Edino, kar mi je ostalo v slabem spominu, je bila slaba cesta in sloviti Colnarski klanec, katerega konjček moje spremljevalke, kakor tudi moj (kljub prestavam), nista mogla speljati.

STUDENT NE BI BIL STUDENT, ZPO PRIJETNEM ASFAUTU...
CE...

se ne bi odpravil (kljub vsej našnji motorizaciji) na potovanje s kolesom. Tako smo sklenili tudi mi, da obiščemo Kolpo s kolesi. Toda prijatelja, ko sta slišala za slabo cesto, sta kmalu odstopila od svojega prvotnega sklepa in tako sva ostala sama z Danico (študentko stomatologije). Bila sva trdno odločena, da obiščeva Kolpo, se v njej okopljema, jaz pa mimogrede opraviš še nekatere novinarske stvari v teh krajih. Bala sva se malo petdesetih kilometrov slabe ceste, kolikor jo je iz Ribnice, sklenila pa sva, da se vrneva nazaj še istega dne in ujamemo v Kočevju še zadnji vlak za povratek domov. V torbo sva

Brhko se spušča lepa Nežica v svojo strugo in razpršuje kaplje vode na vse strani

stlačila fotoaparata, kopalke, obvezno stekleničko »Baldrijanovih kapljic« za energijo, katere so se izkazale kot zelo učinkovite prav v Colnarskem klanecu, in krenila na pot...

PO STARI CESTI, V MISLIH PO NOVI

Najina konjička sta močno škripala, ko sta premagovala razrito cesto od Ribnice proti Kočevju. Strmega klanca pri Jasnici ne bo več in še malo in že bo asfalt prekril obnovljeno cestišče. Ko sem takole gledal delavce, zarite s kompresorji v skale, nisem nič podvomil, da ne bo cesta do proslave Zbora končana. Na nekaterih delih se je bilo že kar prijetno peljati. Ogledala sva si tudi velik kamnolom pod Jasnico, od kjer odvažajo kamenje na cestišče. Vsa v mislih, pa tudi v pogovoru, na novo cesto niti opazila nisva, kdaj sva prispela v Kočevje. In tukaj naj bi se nekako začela tudi tale reportaža.

Kočevje je ostajalo za nama. Dolga vas, Livold in že sva se po vožnji po prijetnem asfaltu zadržala v cesti, posuto s kamenjem in prepreženo z luknjami. Toda to naju ni motilo. Še z večjim poletom sva pritiskala na pedala in zasopla obstala v klanecu... Misli sva, da je Colnarski, toda zelo sva se motila, pozneje sva na najino srečo (ali tudi nesrečo) ugotovila, da se bova po Colnarskem klanecu peljala in ne pešala. Tako niti opazila nisva, kdaj sva zavozila nanj in se spustila po strmini.

Za nama je ostal kostelski grad. Kot so mi nekateri pripovedovali, so bili v davnih časih naseljeni v njem Uskoki, ki so branili mejo pred turškimi napadi. Bili so zelo hrabri in so jih Turki premagali le z zvitostjo. Prooblekli so se v bežance. Uskoki so jim odprli, napačili na so preblečeni Turki odprli vrata utrdbe in jo zavzeli brez odpora. Ne vem, koliko je na tem resnice, toda nekaj le drži: kostelski grad še danes kaže na hribočku muševine, ki jasno govorijo o nekdanjih slavnih dneh.

PRI LEPI NEŽICI

Na vrhu klanca sva obstala in se zazrla po Kolpski dolini. Toda Kolpe nisva takoj opazila. Šele kasneje se nama je na nekem ovinku zableščal del srebrne višave. Kolpa! Kako čudovit pogled po njeni dolini. Toda nisva se dolgo prepuščala sentimentalnemu pogledu, zavodila sva se po strmini in kmalu bi zgrešila ob cesti lepo Nežico...

Poznam mnogo Nežic, suhih, debelih, jezikavih, mirnih... Vendar priznam, da mi je ta Nežica bila do sedaj še najbolj všeč. Spuščala se brhko proti strugi in prši vodo na vse strani. Mladostna je kot dvajsetletno dekle (čeprav je stara precej več) in strmo pada v strugo, ki se potem pod mostom izteublia proti Kolpi. »Pri Nežici« se namreč imenuje čudovit slap pred Fari. Ne vem, od kod tako ime, a če bi bili v pravilnih časih, bi mogoče verjel, da se je morda kakšno brhko dekle spremenilo v slap in čaka sedaj kraljeviča, da jo bo rešil, toda kot je verjetno v našem času, ko so kraljeviče zamenjali astronauti, ni za lepo Nežico več upanja in bo večno ostala slap.

MLADINA ODHAJA, STAREJŠI OSTAJO

Ustavila sva se v Fari in pozanimal sem se za delo v zadrugi. Toda nisem mogel dobiti nobenega odgovora, mlada uslužbenka mi je zadrževala, da so sedaj vsi na dopustu, v trgovini pa, da je sama vajenka. Če je v trgovini res sama vajenka, se nisem pozanimal, raje sem se oglasil v

Kako prijetno je uživati v tej hladni hladne valove Kolpe...

v Vasi na krajevnem uradu, še prej pa skočil na pošto in želez kupiti razglednico Fare, toda nisem je dobil. Mislim, da bi Farčani že lahko poskrbeli, zlasti še, ker je Fara lep kraj in bo lahko, ko bo enkrat tudi tu stekla cesta, lepa turistična postojanka. No, tedaj bodo po vsej verjetnosti nabavili tudi razglednice.

Na krajevnem uradu so mi povedali, da čedalje več mladine odhaja drugam, največ pa jih gre v Kočevje in v Brod na Kolpi, kjer se zaposlujejo. Če bi bil bolj urejen promet in boljša cesta, bi se ti ljudje lahko vozili z avtobusom v službe. Tako pa večina mladih zapušča te kraje in si skuša drugje kovati svojo srečo. Industrije ni, kmetištvo pa je zelo slabo, ko bo nova cesta, se bo razvil turizem, toda kdaj bo to, pravijo Farčani No, mogoče pa le ne bo tako dolgo.

»TUDI JAZ BOM ODŠLA«

mi je dejala prijazna učiteljica Stanka. »Toda, ne mislite, da zaradi tega, ker teh krajev nimam rada. Odšla bom študirat psihologijo v Ljubljano. Sem črnomaličanka in sem prišla sem v šolo, ker mi je bila zelo všeč ta dolina. Desetčlanski kolektiv na šoli je zelo dober in tovariški, otroci iz teh krajev pa so reveži, ker imajo nekateri zelo daleč do šole. So pa zelo pridni, kar se pozna tudi pri učenju. Na šoli je delovalo tudi več krožkov (tehnični, lutkovni, dramski, šahovski, foto krožek). Imajo pa tudi šolski športni klub, v katerem igrajo predvsem odbojko, nogomet in rokomet. Zabava? Gostilna, enkrat na teden kino na Brodu in kakšna veselica, ki jo priredi društvo prijateljev mladine. To je vse, ni mnogo, toda človek se tudi na to privadi.«

Danica je bila že kar nekoliko nejevoljna, ko sem se toliko časa zadržal v Fari, komaj je čakala, da se čimprej okončam v Kolpi. Ni ji bilo treba dolgo čakati, zavozila sva preko velikega mostu in že sva bila na hrvaški strani — v Brodu. Toda najina pot ni bila v vodo, počakala sva, da sva se v hotelu »Kupa« malo odpočila in šele potem odšla na kopanje. V tem času sem izkoristil trenutek odmora in se porazgovoril z urednikom hotela. Povedal mi je, da je v hotelu vedno nekaj turistov, ki pa se ne zadržijo v njem dolgo časa, ker so to pretežno ribiči. Naiveč se v hotelu oglasijo Italijani, Francozi, Nemci, Angleži in Holandci, pred kratkim pa se je v hotelu zadrževalo približno štirideset domačih turistov. Cena penziona je

1250 din, v to je vračunana tudi turistična taksa. Prenočitev za eno noč stane 500 din, pri privatnikih 250 din. Hotel je bil adaptiran leta 1947 in ima približno 30 ležišč. Vsi, ki prihajajo sem, so zelo zadovoljni, toda, kot nam je dejal upravnik, v Kolpi je čedalje manj rib.

KOLPA JE ČUDOVITA ZA KOPANJE

Bil sem na morju, kopal sem se v raznih krajih, toda priznam Kolpo je čudovita za kopanje. Jčista v tem letnem času ni niti mrzla in dovolj globoka. Zadovolji še tako razvajenega kopalca. Pri tem pa je tudi zelo ugodna za ribolov. V njenih tolmunih je največ postrvi in lipnjev, ki so zelo privlačni za turistične ribiče, na tudi domačini se jim ne odreka. Vendar kot nekateri pravijo, bi morali v Kolpo vlagati več rib in s tem še bolj poživiti športni ribolov. Z novo cesto bo treba tudi na to računati in tudi za to žrtvovati kakšen dinar.

Bilo je še vroče pomladno, ko sva se s kolegico po prijetni kolni v hladni in osvežujoči Kolpi vračala proti domu. Če bi imela kaj več časa, bi tega dne preselila na Brod in si drugega dne ogledala še druge kraje ob reki. Toda nisva utegnili. Vračala sva se domov, vesela, da sva vsaj enkrat videla Kolpo in se kopala v njej. Ni namaj bilo žal tistih desetdeset kilometrov, ki sva jih prevozila tega dne. In še celo Colnarski klanec na povratku se nama ni zdel tako strašansko strm, kot je pisalo na obcestni tabli (18%). Začrtala sva se vani in moram priznati, da sem prav tu sprejela mnenje o vztrajnosti in vzdržljivosti ženske. Danica je ves čas neumno in vztrajno poganjala svoje kolo in mislim, da bi v tem prekosila tudi marsikatero fanta.

Teks in foto: M. Maté

VRT V HIŠI TUDI POZIMI

Neka japonska tovarna je poslala te dni na tržišče »zimske vrtove«, ki omogočajo gospodinjstvom, da tudi pozimi gojijo cvetje, paradižnik in drugo zelenjavo. Ti miniaturni »zimske vrtove« so težki največ 1600 g, široki pa so 40 cm. Na tržišču veljajo 10 tisoč dinarjev. Vsak »zimske vrtove« je oskrbovan z električnim tokom, ki vzdržuje stalno temperaturo dvajsetih stopinj Celzija.

ŠE O KADICAH

Nas starejše bralce in nekdanje stalne obiskovalce Kadice je članek »Novice« o Kadica prijetno iznenadil, saj nam je dal slutiti, da je končno mladi rod le našel pot v te prirodne lepote bližnje okolice Sodražice. V članku pa je tudi ugotovitev, da je ta prelepa izletniška točka zapuščena, da ni markirana, skratka, da je za njo premalo ali nič propagande s strani onih, ki so si zadali naloge in skrb za tamkajšnji turizem.

Nekdaj so bile Kadice dobro obiskane, ker so bile tudi za izletniški obisk urejene in so bili prihodi v sotesko markirani. Takrat nismo imeli turističnega društva, pač pa je za to skrbelo Planinsko društvo v Ribnici s svojimi podružnicami v Sodražici, Velikih Laščah in Kočevju, katerih glavni cilj je bil, odkriti in prikazati prirodne lepote izletnikom, ne glede na takratne upravne meje šestih občin. Planinci smo imeli skupne cilje, želje in odgovornosti za pravičen razvoj izletništva v takratnem srezu.

Najbolj vneta obiskovalca Kadice sta bila notar dr. Grobelnik in Janko Trošt, ki sta bila tudi sicer odlična poznavalca celotnega področja takratnega planinskega društva. Vsakokratni izlet v Kadice je bil nekaj svojevrstnega. Ker po soteski Kadice, kjer izvira Bistrica, ni bilo povsod obrobni steza, smo sotesko prehodili tako, da smo brodili po vodi iz tolmana v tolmun, iz kadi do kadi, kar je

dalo izletu poseben čar. Kako je to izgledalo, vidimo iz slike, ki izvira iz leta 1928, na njej pa so Grobelnikova, Janko Trošt in Andrej Arko.

V Kadice so hodili tudi na celodnevne izlete razna društva in šole. Če so danes zapuščene, smo za to krivi vsi. Privlačna moč morja in avtopotovanja je danes res velika, a v našem primeru ne

gre za počitnice, temveč za enodnevne ali popoldanske izlete, posebno sedaj, ko bo urejena nova cesta. Organizirani ogled Kadice, tega prelepega bisera sodraške doline, posebno jeseni, ko se prelivajo barve dreves v stoterih odtenkih nad kristalno čisto Bistrico, bi bil za vsakega res pravi oddih in rekreacijski užitek.

A. Arko

Tako smo
nekoč
hodili
v Kadice

LEP PRISPEVEK »INLESA« ZA KEGLJIŠČE

O gradnji kegljišča v Ribnici smo v našem listu že poročali, vendar ne bo odveč, če povemo še nekaj besed. Dela pri gradnji kegljišča lepo napredujejo. Računajo, da bodo do konca avgusta vse štiri steze že zabetonirane.

Pohvaliti je treba sklep »Inlesa«, da bo prispeval za gradnjo kegljišča 500.000 din. Pohvala pa velja tudi članom Kovinskega podjetja Ribnica, ki so prispevali doslej že nad 200 ur prostovoljnega dela in pripadnikom ribniške garnizije, ki so prav tako prispevali že večje število prostovoljnih delovnih ur.

Novo kegljišče bo za Ribnico in okolico lepa pridobitev, ki bo nudilo številnim ljubiteljem tega lepega športa veliko užitka, zato želi vodstvo Kegliškega društva, da bi tudi tisti Ribničani, ki so doslej stali ob strani, po svojih močeh sodelovali pri gradnji tega športnega objekta.

-r

Podražitev mesa in mleka

Svet za blagovni promet pri občinski skupščini Ribnica je nedavno razpravljal o podražitvi mleka in mesa. V ribniški občini se je mleko podražilo tako, da sedaj stane liter 50 din. Razprava o podražitvi mesa je bila dokaj burna. Člani sveta so podrobno pregledali vzroke za podražitev, pregledali vsako postavko in šele nato odobrili podražitev (za precej manj kot je bilo predlagano!). Nove cene govejemu mesu so 580 dinarjev za kilogram, teletini 650 in svinjini 640 din. Obravnavali so tudi prošnjo za podražitev kruha v Sodražici, vendar, ko so pregledali periodični obračun, so ugotovili, da je pekarija ustvarila dohodek. Zaradi prevoznih stroškov so dovolili podražitev kruha le za 1 dinar.

Razpravljali so tudi o razmerah v gostinstvu. Poslovodje lokalov v Ribnici so zdaj spet na prejš-

njih mestih. Da se bodo razmere uredile, bo treba marsikaj spremeniti, izpopolniti, za kar bo potrebna večja disciplina. Predvsem so opozorili upravo gostinskega podjetja na ažurnejše in preglednejše poslovanje. Vse to je nujno ne le za ureditev gostinstva, ampak je treba tudi dostojno pričakati tretji ribniški festival, predvsem pa proslavo Kočevskega zbora.

Ko je svet razpravljal o gradnji kavarne v gradu, so ugotovili, da so vzroki pogostih in dolgih zastojev predvsem v nedokončanih študijah projektov s strani projektanta, s čimer je bila povzročena tudi precejšnja družbena škoda, pri tem pa je krivo tudi gradbeno podjetje. Kakor je gradbeno podjetje obljubilo, bo kavarna dokončana do festivala, to je do 24. avgusta.

Urednikova pošta

POZDRAV DOMAČIM

Tov. urednik!

Fantje, ki služimo vojaški rok v Požarevcu, V. p. 6978/6, lepo pozdravljamo vsa dekleta iz Kočevja. Lepe pozdrave tudi inštruktorjem AMD Kočevje Matiji Delaču, Ediju Cetinskemu, Mihju Ofaku in Stanetu Vidoviču ter zahvala za njihov trud v avtošoli.

Lepo pozdravljeni — Janez Bratun, Janez Kržin in Darko Znidaršič.

LIST MI JE VSEČ

Cenjeni!

Živim v daljnji Ameriki, daleč od doma. Edina vez z domačimi kraji mi je vaš list, ki ga redno dobivam in vsega prečitam. Posebno nekateri članki so mi všeč. Tako sem na primer z velikim zadovoljstvom prebral članek o kočevskem rudniku (konec junija).

Rodil sem se nedaleč od Kočevja, v Dolenji vasi 30, pa mi vseeno ni bila znana zgodovina kočevskega rudnika. Rad sem prebral tudi članek Gozdar pripoveduje. Ko sem bil še mlad, sem imel gozdove radi; tedaj mi je bil gozd kakor dom...

Lepo pozdravljeni!

Frank Klun, Chisholm, Minn., ZDA.

*

Pismo rojaka iz Amerike nas je zelo razveselilo, saj nam dokazuje, da naš list res predstavlja močno vez med izselenci in starimi domačimi kraji. Rojaku Klunu in vsem ostalim izseljencem lon pozdrav!

Uredništvo

PREDLOG

Tov. urednik!

Olažam se za vašo rubriko Urednikova pošta. Kot mnogi vaših bralcev in naročnikov me od Kočevja loči veliko kilometrov in so mi edina vez z domačim krajem pisma in Novice. V njih najdem vse aktualne novice od doma, kar vedno z veseljem preberem. Mislim pa, da bi lahko uvrstili v časovni kakšno reportažo iz naših podietij, kajti bralce bi verjetno zanimalo, kako delajo in se razvijajo naša podjetja. Napisali bi nekako tako, kot je bila napisana zadnja reportaža o Puli in puljskem festivalu. Upam, da ste me razumeli, kaj želim.

Obenem tudi toplo pozdravljamo vse bralce Novic, žlane vašega kolektiva, žlane kolektiva Itas in vse znanke.

Andrej Ponačar,
V. p. 7466/1
Beograd

NAROCAM »NOVICE«

POSILJAJTE MI JIH NA NASLOV:

Znamka
za 15 din

»NOVICE«

KOČEVJE

p. p. 39

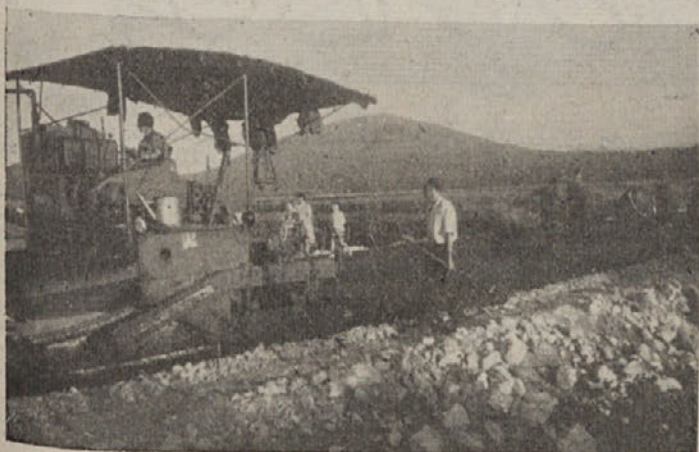
NEBOTIČNIKI V POLARNEM PASU

Sovjetski inženirji in tehniki izdelujejo načrt Norilskega, velikega sibirskega rudarskega mesta, ki je 300 kilometrov severno od polarnega kroga. To novo naselje bo sprejelo okoli 14.000 prebivalcev. Zgradbe imajo tudi do 11 nadstropij in so prve tako visoke konstrukcije v polarnem pasu.

Prvi start kočevskih odbojkarjev

V nedeljo, 11. avgusta, so kočevski odbojkarji sodelovali na odbojgarskem pokalnem turnirju, ki ga vsako leto organizirajo v

Kamniku v dneh turističnega tedna. Poleg odbojkarjev Kočevja in dveh domačih ekip so se turnirja udeležili še odbojkarji Črnuč

POČASI A VZTRAJNO se asfaltni trak približuje Kočevju. Zemeljska dela so v glavnem že povsod končana (razen od Ortneka do Zlebiča). Od Dvorske vasi do Lašče je že asfaltirana, prav tako tudi od nadvoza pred Dvorsko vasjo do Ortneka in nekaj v Zlebiču, v kratkem pa bo dograjen tudi nadvoz pri Zlebiču, ki je zahteval kar precej dela. Prejšnji teden so asfaltirali tudi del nove trase za Dolenjo vasjo (na sliki), nadaljevali pa niso, čeprav je cestišče proti Jasnici v glavnem že skoraj pripravljeno. Upajmo, da bo finišer tudi tja spet kmalu prišel...

S tanko plastjo asfalta bodo polili tudi že prej asfaltirano cesto od Prigorice do Zlebiča (na Bregu bodo zavrvali ostri ovinek), ter napravili novo cesto za Gorenjo vasjo. Za to gradnjo, odstranitev Petkove hiše z gospodarskim poslopjem in hiše poleg LM, bo potrebnih 40–50 milijonov dinarjev. Kasneje bo treba zaradi preglednosti odstraniti tudi stavbo, v kateri je delavska univerza. — Letos mora biti dograjen tudi most v Goriči vasi (odstranili bodo žago in gospodarsko poslopje), za kar bo potrebnih 20 milijonov dinarjev.

MLADI FILOZOF

— Stric, danes smo se učili v šoli logično sklepati in sem pri tem ugotovil, da ti sploh nisi človek.

— ???

— Voda je človeku nujno potrebna za življenje. Ker je pa ti sploh ne piješ, je logično, da nisi človek.

V MESNICI

— Imate svinjsko glavo? — vpraša gospodinja mesarja.

— Nimam! — odgovori mesar mirno.

— A svinjske noge?

— Nimam!

— A svinjski rep?

— Nimam! A zvečer ga bom dobil!

— No, potem se oglasi jutri zjutraj, da bom videla, kakšni boste.

MALI VIRTUOZ

p i š e j o ž e k

Dragi stric urednik!

Danes je bil za našega ata spet slab dan, ker je padal dež, to pa ne zaradi samega dežja, ampak zato, ker je imela naša mama žehto. Pravi, da je dež dokaz, da ji naš ata ni zvest, čeprav ji je ata dokazoval, da na njegovo zvestobo ne vpliva noben vremenski pojav; nasprotno, v lepem vremenu je celo več prilike za nezvestobo kot v deževju! Stric Korl, ki je danes naš gost, je pa izjavil, da bi bilo za naše poljedelstvo po mamini teoriji zelo slabo, če bi bili vsi možje zvesti, ker bi nastala nepretrgana suša, pridelka bi bilo manj, poljedelski artikli tja do jaje, mesa, mleka itd. pa bi se grozno podražili. Torej je vseeno dobro, če tu in tam kdo vsaj malo skoči čez »ojnice«, če pa je nezvestih več mož naenkrat, nastane kar lepa ploha... Po tej teoriji, ko zaradi suše (zvestobe!) ne bi bilo dovolj pridelkov, bi lahko trgovine kmetijskih zadrug kar zaprli, ker ne bi imeli kaj prodajati, tako kakor kočevska menda že zdaj ne, ker je odprta samo dopoldan... Ko je nato naš ata vprašal mamo, kako vpliva na vreme ženska zvestoba, je dobil v glavo nov ekonom lonec, do katerega smo v trgovini prišli le preko dobre zveste. In ata je ugotovil: »Aha, ženska zvestoba pa povzroča nevihte, treskanje in točo...!« vendar prav potihno...

Naš ata je tudi drugače revež, to pa že od ponedeljka, ko sta si skupaj z mamo (in menoj) ogledala domači film »Možje«. Kdor ga je videl, se bo strinjal z mo-

(prva republiška liga).

Kočevski odbojkarji so brez večjih težav odpravili Kamnik II, v drugi tekmi s Črnučami so zaigrali nekoliko slabše in jo izgubili. Prvi set so že vodili z rezultatom 7:2, vendar so morali kloniti bolj razigranim Črnučanom.

Kljub temu, da je bilo v zadnji tekmi med Kamnikom in Kočevjem pričakovati zmago domačinov, pa bi prav kočevski igralci kmalu napravili največje preseženje turnirja. Proti okrepljenemu moštvu Kamnika so v obeh setih že vodili in imeli že končne zoge, toda niso jih znali realizirati in so seta izgubili z najmanjšo možno razliko. Moštvo Kamnika, ki nastopa v isti ligi kot nasi odbojkarji, bo verjetno trd oreh tudi v Kočevju, ko bo šlo za točke, posebno še, ker so se z odsluženja vojaškega roka vrnili nekateri dobri igralci.

Nedeljski turnir v Kamniku je pokazal, da so odbojkarji Kočevja dobro pripravljeni za pričetek tekmovanja v pomladanskem delu II. republiške lige, edina napaka, ki se je pokazala na nedeljskem turnirju v Kamniku, je prevelika živčnost nekaterih igralcev v odločilnih trenutkih. Septembra bo prvi start kočevskih odbojkarjev v jesenskem delu tekmovanja II. republiške lige. Moštvo Kočevja ima vse težje nasprotnike doma, zato je pričakovati, da bomo v jesenskem delu videli kvalitetno odbojko in da se bo domače moštvo dobro uvrstilo na lestvici. Doma bodo kočevski odbojkarji igrali z moštvom Trnovega, Kamnika, Kroke in Žirovnice, gostovali pa bodo v Postojni in Brestanici.

Urban z Ribnce

Zaaj buomo pa u Ribnc' najso noot, k nam buomo asfaltirajut ase tajste in trovotje. Ose ta, praujo, buo gotova z jesen- oot, k buo gizeaj tukaj, tok a oasie u tajste spjet tonku pisat, a je rionica praznacu oasie. Jest pa u raa, a u zaaj, k buomo avot nove ulice, bua tuu rjea n' n' arguen, a njao' vec tonk r'zgrajut pr- jance ponoc po cajstun, a rion se spat n' muore. U n'ajut s'm bua u jaysk ve- sene, pa s'm bua s' iustaro rionu ooma, k je bua ase rion arage, a se nas bua usmva. Eje pr' astopim so me ootat k oasie uin, rionuse, struk in junc p so u rion arage, a s'm rionu s'ma gizeava arage rionu jejo, jest s'm pa tuist pta. Eje naj bua veka, pa so vse- ana bujo nuc r'zgrajut gaj- jona mami oonam, a s'm se uso nuc r'zso, k s'm spat tonk gizeaj (nar naj bujo u buaj, rionuse mopeustam u stuopa n' prate, k so s' s'm s'zjemaj rionu gizeaj d' s'm se oot u se buo rionica po- arat. In rionu je u usak' vese- uc; ta maa u motorj toku aragejo na u bua mami prsmu- ojen, pa m' maa n' n' n'ace. Jest u m' zje p'oznao ziaaj!

Rionu je jestu n' prou po- sjeona raje, bu maa rionuška kokr je uo rionu rionuška, kar je u rionu. Tu naj tak jestu- val, kokr je rionušk' ali pa k'etjer arage, ampak je rionušk', prvč z'tu k je u rionu', druge pa z'tu, k je zmeraj n' jestu- val' p'oznao v'etjer rionušk'ga numorja. P'oznao se pa sprasu- jemo, č' so o' rionušk' zmeraj toku žalostn' l'aje ku- k' r' so n' jestuval! Do festivala je samu se en keja'n, pa se n'e n' vajmo, kaj buomo gizeaj prreaitve so toku jajn z'ka. mufijerat ku muja tastara anar, a njao' prsu d' buoda. Vajmo samu tu, d' buoda ana gostovajna in d' buo cistu n' konc' rionušk' večer, družga pa n'č. Kaj pa buo n' rionušk' večer, p' maa n' vajmo se tist, k ga s'staulajo! Jest pa festivala zje kumaj čakam, ne z'tu, a' b' se kulturnu izizuluo, ampak z'tu, d' buomo uživuo u nash starijan, k vajm, d' n' festival najso prou n'č prprau- len', toku ku zje dvaj lajt' prej...

Pred festivalam buo samu še ena velika kulturna prreditu, veselica Kovinsk'ga podjetja. Jest s'm küpu eno srečo in buom z'du b'cikl, žjana pa prav, d' buo z'dajla talsjen' valar z' nudice, k je tastarga zje usega znūcala n' mjan'. Buomo vid' kaj buoma z'daj- la; če n'č družga ne, buoma pa usaj d'ljezna spjet l'pga kravala pod oknam, kokr p'r usak' veselie'. S'm rjeu, d' buom küpu ano veliko kahlo, pa jo buomo spraznu na r'zgra- jače, d' se buodo malu po- hladl'...

Urban

tvoj nadebudni filmski kritik Jo- žek, v prepričanju, da si tvoja žena ni ogledala tega filma! (Zelo se motiš, dragi Jožek, celo prej ko tvoja mama! — Op. ured.)

ta teden za vas

KOČEVJE

Poročili so se: Marinčič Franc, gozdni delavec iz Podpreske 6, star 25 let in Bartol Ivanka, tkalka iz Kočevja, Podgorska 17, stara 24 let; Zagar Zvonko, uslužbenec iz Kočevja, Ljubljanska cesta 26/a, star 23 let in Eržen Ana, uslužbenka iz Kočevja, Trg svobode, stara 20 let; Nimac Mirko, zidarski pomočnik iz Lisane Ostrovice 22 in Erjavec Silva, delavka iz Mahovnika; Novak Franjo, zidarski pomočnik iz Dol. Končevčak 53, star 20 let in Oberstar Marija, knjigovodna delavka iz Brega pri Kočevju 2, stara 20 let.

Kodile so: Zalar Ivana, gospodinja iz Klinje vasi 11 — dečka; Jurič Marija, gospodinja iz Gornjih Ložin 18 — dečka; Ojak Angela, delavka iz Brega pri Kočevju 27 — dečka; Semec Lojzka, delavka iz Kočevja, Kolodvorska 10 — deklico.

V Ljubljani so rodile: Vilicer Ana iz Kočevja, Crnomeljska — deklico; Turk Majda iz Kočevja, Trata 34 — dečka; Brumec Vera iz Kočevja, Trata 52 — dečka; Fabjan Marija, Tomšičeva 10 — deklico; Grebenc Marija iz Kočevja, Roška cesta 54 — dečka; Henigman Ivana iz Kočevja, Roška cesta 29 — dečka; Vardjan Martina iz Dolge vasi 49 — dečka; Lavrič Marija iz Črnega potoka — deklico.

V Novem mestu so rodile: Tekavčič Marija iz Kočevja, Ljubljanska cesta 47 — deklico; Jelenovič Marija iz Kočevja, Trata 23 — dečka.

Umri je Senica Martin, upokojenec iz Kočevja, Trata 28, star 78 let.

RIBNICA

Poročila sta se Ambrožič Janez iz Velikih Poljan 36, poljedelec in Peterlin Albina, poljedelka iz Velikih Poljan 19.

KOSTEL

Rodila je Gregorič Jožefa, gospodinja iz Saplaka 1 — dečka.

Umrila je Bauer Helena, gospodinja iz Pirč 15, stara 69 let.

DOLENJA VAS

Umril je Gorše Janez, kmetovalec, bivši trgovec in gostilničar iz Rakitnice 33, star 80 let.

LOŠKI POTOK

Rodili sta: Benčina Jožefa, gospodinja iz Travnika 89 — deklico in Palčič Ema, trgovska pomočnica iz Retij 9a — deklico.

PRODAM

Zaradi selitve ugodno prodam štedilnik in električni kuhalnik na dva grelca. Naslov v upravi Novic.

PRODAM

Ugodno prodam enostanovanjsko hišo z gospodarskim poslopjem. Možnost nakupa posameznih parcel. Majerle Miha, Jelenja vas 15, p. Stari trg ob Kolpi.

PRODAM

Prodam dobro ohranjeno posteljo in nočno omarico iz trdega lesa. — Naslov v trafiki pri spomeniku.

FOTOAMATERJI, POZOR!

V ENEM DNEVU razvijamo filme in izdelujemo fotografije! Fotoamaterji, samo en dan in slike, ki ste jih posneli s svojim aparatom, boste imeli izdelane! Priporočila se — Fotoatelj Drago Mohar, Ribnica.

OBVESTILO DIJAKOM

Uprava doma Dušana Remiha v Kočevju obvešča dijake in vajence, ki želijo v novem šolskem letu prebivati v domu, da pošljejo prošnje za sprejem najkasneje do 25. avgusta letos.

Uprava doma
Dušana Remiha

PRODAJA

»Gradbenik«

gradbeno podjetje, Ribnica

na Dolenjskem

proda

iz svojih osnovnih sredstev
pisalni stroj znamke »Everest«.
Cena je ugodna. Stroj je na
vpogled pri upravi podjetja,
Ribnica.

Spored RTV Ljubljana

VSAK DAN: poročila ob 4.05, 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.00—8.00.

SOBOTA, 17. AVGUSTA: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji. — 9.10 Deset pianistov iz destih dežel. — 10.15 Pojo vokalni ansambli. — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Vinko Sadar: Studij, biotehničnih ved in perspektivnos poklica. — 12.25 Domači napravi za prijetno opoldne. — 13.30 Za oddih in razvedrilo. — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. — 15.15 Zabavna glasba. — 16.00 Vsak dan za vas. — 17.05 Gremo v kino. — 18.45 Novo v znanosti. — 19.05 Glasbene razglednice. — 20.00 Po domače.

NEDELJA, 18. AVGUSTA: 8.00 Mladinska radijska igra: Friedrich Feld: Zaba s trobento. — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I. — 10.00 Se pomnite, tovariši... Stane Petelin-Vojko: V sovražnikovem zaledju. — 11.50 Tisoč pisanih taktov za dober tek. — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II. — 13.30 Za našo vas. — 14.00 Koncert pri vas doma. — 15.15 Zabavna glasba. — 19.05 Glasbene razglednice. — 20.00 »Pod lipco zeleno«.

KOČEVJE: od 16. do 18. avgusta španski barvni film »Lazni zakon«, 19. in 20. avgusta italijanski film »Zdravnik in mazač«, 21. in 22. avgusta ameriški barvni film »Mestece Peyton«, od 23. do 25. avgusta francoski film »Moderato Cantabile«.

RUDNIK: 17. in 18. avgusta ameriški film »Jezik za zobe«, 24. in 25. avgusta italijanski film »Čočara«.

RIBNICA: 17. in 18. avgusta italijanski barvni film »Poietne pravljice«, 24. in 25. avgusta italijanski film »Velika vojna«.

SODRAŽICA: 17. in 18. avgusta nemški barvni film »Indijski nagrobni spomenik«, 24. in 25. avgusta nemški film »Primer inšpektorja Shirdinga«.

VELIKE LASCE: 17. in 18. avgusta ameriški barvni film »Nemirna leta«, 24. in 25. avgusta ameriški barvni film »Tonka«.

STARA CERKEV: 17. in 18. av-

gusta sovjetski barvni film »Tihl Don« I. del, 24. in 25. avgusta sovjetski barvni film »Tihl Don II. del«.

LOŠKI POTOK: 18. avgusta vzhodnonemški film »Morivci so med nami«, 25. avgusta francoski film »Prehod preko Rena«.

DOBREPOLJE: 17. in 18. avgusta ameriški barvni film »Maratonska bitka«, 21. avgusta mehiški film »Nazarin«, 24. in 25. avgusta egiptovski barvni film »Dežela sanj«.

PONIKVE: 22. avgusta mehiški film »Nazarin«.

BROD NA KOLPI: 17. in 18. avgusta ameriški barvni film »Nekateri so za vroče«, 24. in 25. amer. barvni film »Moby Dick«.

PREDGRAD: 17. in 18. avgusta ameriški barvni film »Tarzanova borba za življenje«, 24. in 25. avgusta sovjetski film »Zasledovanje Aurika«.

OSILNICA: 18. avgusta francoski film »Do zadnjega diha«.

Filmi, ki jih bomo gledali

MESTECE PEYTON

Ameriški barvni film »Mestece Peyton« je posnet po romanu Grace Metalious, Obravnava problem odnosov med moškim in žensko, problem strasti. Film nam vsiljuje misel, da je napačno napadati mlade ljudi zaradi razvrtnosti, ker se ob raznih družabnih prilikah ljubijo v mraku; toda ti mladi ljudje niso prav nič razvrtni, kajti njihovi odnosi do življenja so nepokvarjeni in čisti, saj zapadajo bolj v nevarnost, da postanejo sterilni kot pa v prešuštvo. Film nam kaže primer iz življenja: mater, ki jo lju-

Prizor iz Filma »Mestece Peyton«

bezen do njene nezakonske hčerke pripelje v srečen zakon s predstojnikom nove šole; zdravnik, ki pomaga dekletu pri splavu in tigrar, kakor da gre za slepiča, ker noče dekleta izpostaviti klepetu; fanta in dekleta, ki ju obtožijo, da sta se skupaj naga kopala...

Moralnost filma je prav v tem, ker napada domišljavo »moralnost« malega meščanstva. Ti mali meščani nimajo srca in kadar pridigajo, bi pravzaprav morali pridigati proti samim sebi. »Mestece Peyton« je podoba zakotnega ameriškega mesteca, v katerem žive meščani na videz lepo, v bistvu pa kaj zlagano življenje, obravnava konflikte med mladim rodом in starejšo generacijo prav zaradi njene zlagane morale. Film bo na sporedu v kinu Kočevje 21. in 22. avgusta.

ŠE DVA STOLPIČA

Zadnja seja sveta za stanovanjske zadeve v Ribnici je bila posvečena razdeljevanju stanovanj v stolpiču. Kakor vemo, v Ribnici občutno primanjkuje stanovanj, nova stanovanja pa naj bi prišli predvsem tisti, ki so stanovanj nujno potrebni, to so v glavnem za komuno potrebni strokovnjaki oz. taki, ki so že več let na prirediteljni listi. Precej stanovanj v prvem stolpiču je odkupil Inles, ki razen tega gradi za svoje potrebe še en podoben stolpič.

Svet je tudi priporočil upravni odboru stanovanjskega sklada in drugim organizacijam, naj še letos prično graditi še dva stolpiča (poleg sedanjih dveh), ki naj bi bila vseljiva že jeseni prihodnje leto. Sredstva za gradnjo bi dobili od prodanih stanovanj v prvem stolpiču, od stanovanjskega sklada, ostalih gospodarskih organizacij in s posojili. Ker bodo torej vsa sredstva stanovanjskega sklada angažirana za to gradnjo, ne bo dajal kreditov individualnim prosilcem, razen v primeru, če bi s tem pridobili novo stanovanje.

RAZPIS

Obrat »HRAST« Dolenja vas sprejme večje število kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev za razna mizarska in pomožna dela. Sprejme tudi ženske. Nastop službe možen takoj.

RAZPIS

PLETILNICA ŽIČNIH MREŽ SODRAŽICA

razpisuje

dve prosti delovni mesti za priučitev za žičnega tkalca v obratih v Sodražici in v Ribnici. — Pogoji: odslužen vojaški rok.

Ponudbe vložite pri upravi podjetja do 26. avgusta.